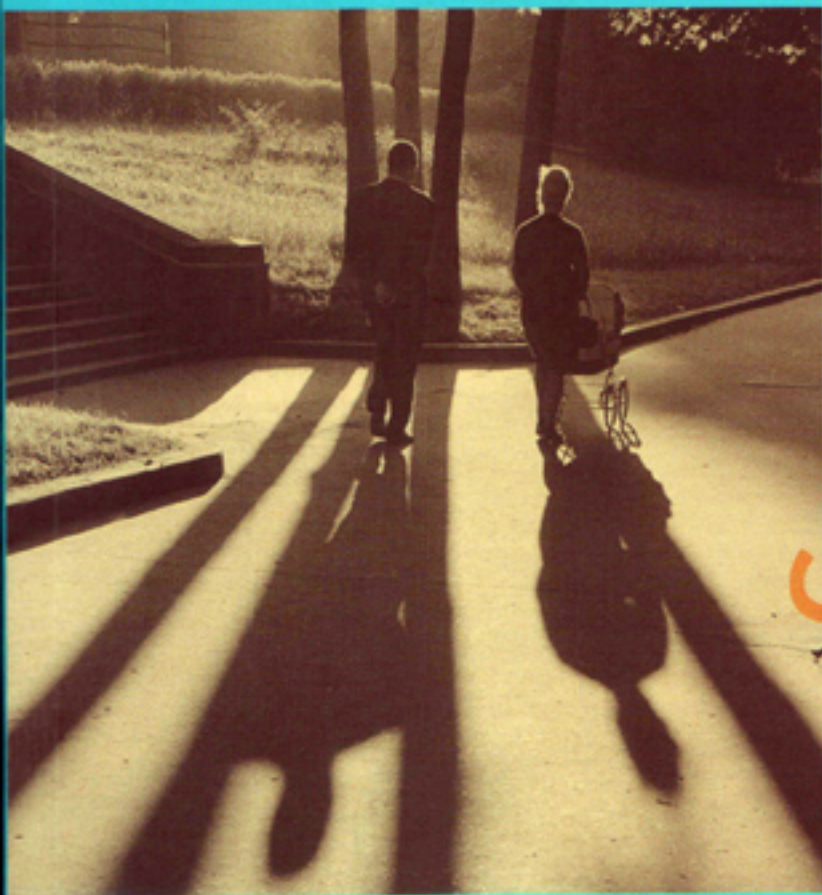

Тања Крагујевић

екстраладана

Милоја
ШТАМПА

Тања Крагујевић
EXTRAVAGANZA

Уредник
Нева Саравија

Тања Крагујевић

EXTRAVAGANZA

2019.

ГДЕ ПОЧИЊЕШ

Нико не зна почетак града.

Чеслав Милош

Мирис блатних поштанских
кочија. Бакљи и смоле.
Рибља кост. Понеког века.
Заборављеног на обали.
Ван видика. Перо лабуда.
Ту. На клупи.
С погледом у вечност.

Отисак графеме. На свили.
Пах повеља. И синтагми.
Димни траг. Усијаних
авионских гума.
Трансбалканских писти.
Лелујног хаоса.
Зимског треперења.
Канделабара и алеја.

Топле зоне музејских књига.
Пробуђених. Додиром.
На електронском екрану.

Тако ме будиш.

А не знам где почињеш.

Магица уз тебе. И у теби.
И мене носи. Исписује нам
дневну агенду дусања.

Наћи ћеш своју окуку.
Тражи. Каже ми град.

ЗВЕЗДА, ИЗНУТРА

Јер светлост изнутра дуга је.
И објашњава те на много начина.
А опет. Са две три речи.

Ето. Толико треба. Да не залуташ.
У мом срцу. Као окомита
звезда. Са репом галаксије.

Што дотакне брдовити предео
улица. У молитви збиље.
У лаком ходу деспотице.
Зидинама опасаним мојим
сновима. У стезнику куле.

У њишућем стасу лепотица.
Што носе све време света.
У витким торњевима електронских
сигнала. Под младом кожом.
Тек рођених сазвучја.

У танким. Неонским вечерима.
Кад верујем да у шаџи грејем
бели шљунак. Бројаницу.

А греје ме. Неизговоривост
твоје секунде. Бели пљусак.
Одасвуд. Ти.

СОБИЦА, СТРУК

Заспала бих у собици
за учење. Сазданој
тек да у њу уђе ноћ.
Танког струка.

С погледом на још
незаклопљену књигу
у једној мојој руци.

Док у другој
ми расте липа.

Постојана.
Као сажетак улице.
Упорним мирисом
шумори у мојој вени.

Подсећа ме. Да постојим.

МИЛЕНИЈУМ, ПРЕБРОЈАН

Миленијум се да
пребројати. Додиром.

Тешко ти је да останеш
у себи. Кад светлост
тече у звуку.

И мрешћење зрака
трепти. Као кавал.

Топла вечност под кожом.
У коју уперана је пруга
сунчаног сата. Помера се.
И не дира време.

Ту је. Тек толико.
Да знаш да и ти си облутак.
Осенчен. Танком цртом.

У чији ћутљиви дамар
можеш да се вратиш.

ТЕЛЕГРАМ, ГАЛАКСИЈА

И онај вилин коњиц
на песковитом рубу.
Са повијеним смарагдним
хрбатом. И једва видним
рубом сребрног крила.
Амајлија је у зраку.
Телеграм галаксије.

Треба ми читаво столеће.
Да у њему ишчитам
своје прво слово.

Тако је дубоко извијен.

Увећан. Одувек обећан.
Одувек у мени. Град.

ПЛАТАН, РУЖА

Не мораш водити ратове
са временом.
Да би дозвоао једно.

Сва су ту.

Плочник уз храстове.
Платан. И Мајка. Ружа.

ИСПОД КОЖЕ

Испод коже мирисно мастило
каже: Можеш ту остати.
Ослонити се. На сваку опеку.
Као на властите дланове. Преноћити.
Под куполом ноћне музике.
Шумора и шкрипуга зањиханих
сплавова и барки. Спремних
за спретне улове. У зору.

Веродостојност тако потпуна.
Ова је насеобина. Овај спруд
надзидан безбројем светиљки.
И овај даждевњак.
Са карго бродовима и крузерима
пуним туриста у крљушти вода.
Постаје истина. Неопозива. Мила.

Као место које бих изабрала.
И да не знам да ми је
у хиљадитом окрету фигура.
У одласку-повратку сваког
руком писаног путовања
и судбина. Већ дато.

СЕМИОТИКА ПРЕДГРАЂА

Држиш је у руци. Као змаја.
Кад прашина ти је друг у игри.
А већ у окрету минуте видиш:
Тај кончић. Линија. Црта.
Она је. Која тебе води.

Док трчиш. Као испунитељ
њене игре. Чије си дете.

И не би било добро. Да ту.
И тада. Не постанеш аутор
свог стиха. Управо оног којег ти
задиханост нуди. Као инстаграме
које објављујеш себи. У даху.
Сустижући још сасвим
непознато време.

Што сабира се у каменитим
пределима. Између два значења.
Исте фразе. Што још нису промакле.
А већ се смеше забраву.

Јер чим у запису. У пуном покрету.
Ставиш тачку. У њој је несмирени
вртлог почетка. Пловног острва.
Аде. Зрачећих визија. Без печатног
тестаментa. И сваке објаве Краја.

Из последњег уздаха речи.
Храна за сутра. У спремишту
Творца. Тамо где рађају се приче.

И цео век у пурпуру порфирије.
Као и на папиру. Прође.
Док не сазнаш која је прича твоја.
И која реч црта облик. Зауставља
облак. Трепери. Као песма.
На дну душе прича.

Све држећи се танке линије.
Уз обалу дусања. Где опет
те чека уздах. Заобилазни пут.
Семиотика предграђа.

Мангупска ружа. Уз стрму
уличицу. Занатске радње.
Басамке. Прштећу калдрму.
И сјај лепог њеног ината.

За коју добре ципеле.
Јаки карактери. На проби су.
Под блокејом хитње твог града.

ЕГЗИСТЕНЦИЈА, ОДБРОЈАНО

Угрејало. Или: Данас баш брије.
Каже у пролазу непознати.

Огрнута вревом. Као старинским
шалом. Не знам. Откуда то мени.
Да тако снажно пригрлим је.

Толико. Да казаљке ситних
сати згусну се. У благи сентимент.
У коме могла бих дуго остати.
Уз продужени еспресо.
Макијато. Овлашну будност.

Док летилице на небу. Те сребрне
пастрмке. Као ђаку ми показују
како високо можеш узрасти.

А да опет ту. Међу милионима
стопа на асфалту видиш
своју мањину. Окупану
ненадано подневним пљуском.

Стрпљиво. Без заклона чекам.
На благом једва видљивом
сунцу. Онај лаки дах свежине.
Што обрише лице.

Свеједно што вечност притајила се
у камену. У бронзаним коњима.
Фењерима пред Парламентом.
На фризу. У Музеју.

И што знам да све је у том златном
сату. Досуђена. Мала вечност.
Егзистенција. Одбројано.

ЗНАЧЕЊА ГРАДА

Толико путева. Значења.
Отвара. Као песма.

Као подземни пролаз
са мноштвом одступница.
Смерова изласка. А сви се
чине спасоносним. Хитним.

Заједно са оним другима.
Изнутра. Траже да се отвориш.
Развежеш тамна крила.
И полетиш. Неразјашњеном
смислу. Изненадног вереништва.

Оног фаталног пољупца. У капији.
У зору. Док већ наилазе са цаклећим
стакленим боцама разносачи млека.
Или у расклиманом вагону.
На студентском излету.
Где затечен. Испреплетаних
страсти. И немуштих заклињања.
Не знаш шта је стварност.
Ни шта ће потом бити.

Нити мораш знати.

Слутећи да сва будућност је
у зачараности потресом.
Што тамо је где одувек је био.

А сад тражи да му се вратиш.
И објавиш. Своју предају.

СО

Сасвим сте занемарили со.
Лепа докторка подиже глас.
Пун неизгубљене душе. Гледајући
како лелујам. У сасвим свежој
нестабилној крвној слици.

Са цевчицама у вени. Док стојим
данима пред прозором дневне
собе хоспитала. Рано. Сасвим рано.
Пре но што зазвече бочице
трансфузија. И док не помају
ходнике спремачи ноћних сати.

Јер напољу улица буја. Урлају
заостале хонде. Са развијеним
заставама провода. Ситан зрнаст
зрак као сачма туче. И пада.

И велики камиони млазевима
буке и прштећих чистилишта заливају
стабла у казаматима гвоздених
оградаца. Односе овлажене ђачке
папире од јуче. Љутњу исцепаних
писама. Изгубљене адресе.

Крофне. Погачице. Кифле.
Помаљају се у излогу јутра.
У побожности оних што гледају.

Ту где укрштају се трамвајске
и железничке пруге и одасвуд
пристижу кораци. Струје путање.
Са пуном тежином на трен
одложених кофера. Путних торби
у рукама. Руксака на раменима.

Не чујем. Али разумем приче.
Јер шта је окно ове собе
спрам жамора. Језика.
Што говори мноштвом језикâ.

А увек је само једна станица
са које полазим. Све би биле
несавладив дамар. Којим би хтела
да говори сва Поезија. Коју чујем.
У овој раној болничкој тишини.
И не знајући баш сасвим јасно откуда.
И зашто је. У мени то. Што чујем.

Јер иза чврсто је стиснутих усана
пролазника. Што мимоилазе се.
Дотичу. Разилазе. Пролазе.
Као да и не постоје речи.
Повучене. Ућуткане. Оштрицама
искрзаних ходајућих судбина.
Које и не можеш разумети
другачије. До лично.

У неудобности празнине.
Болничке собе. Где допиру до мене
у кристалоликом одломцима.
И хране ме. Док не повуку се
у мом колебљивом полусну сви таласи.
А у мени остане со. Само со.

ПОНЕКО САЗДАН

Понеко саздан је од финих
решења. Fino једри између
чунова ваздуха и воде.
Глатких добардан реченица.
Свим странама света.

Никада не сазна како је
када зашкрипе. Попуцају кости.
Кад изнесеш потопљени
брод. На леђима.

И како је. Када камен
изнова претвараш у срце.

ПРАЗНИНА, СМИСАО

Поставиш камен. Столицу
на расклапање. Са погледом
ка излазећем сунцу.

Благим покретом руке
поравнаш замишљену свилу
на плохи замишљеног стола.

Овде је место за сланик.
Помислиш. Овде за бокал.

И гледаш већ како
на замишљеном стаклу
загаситост хоризонта
расламса топлу узвиситу
сен светог заштитника дома.

Овде ће бити огледало.
За драгост свих гледања.
Трајање. У промени
унутарњих слика.

Овде сеница.
Овде кавез за птице.

Овде тањирић воде за псића.
Отпали цветак трешње.
За залуталу фазанку.

Овде лаки шапат гла.
Благи одрон и шљунковита
стаза. Којом прилазе
млада жена и дете.

Рибњак и казарка
у позадини. Пејзаж
урамљен. На зиду
фасцинантног опажаја.

И тако. Прионе празнина.
Рана пошасту пуна.
Уз исцртан смисао.
А онда. И не треба
много. Смислу. Да уђе.

ФОНТАНА, ОДАХ

У сунчани дан. Човек
прихвата дете. Из наручја
жене. Да она седне.
Да са каменог обода
фонтане под млазеве
пристужуће воде спусти
стопала. Са отеклином
од ноћног бдења.

Пенушав и простран
уздигне се њен је одах.

Као ретко видљив облак.
Сталожена хранљивост.

Оно поуздано пролећно
беласање цвасти.
Што бљесне.
Испод грудвица снега.
У лагодни смешак.
Са голих фасада.

НИ ОВДЕ НИ ТАМО

Неке душе настане се
како је и написано. На небу.

Неке се не дају смирити.
Без родних тротоара.
Млекаре на углу. Бакалнице.
Где ковитлају у малом
млину на тезги црни бездани
мака. Чангрђу у кесама
од папира лешници.
Зрна тек пржене кафе.

Одлазе до врата некада знаних
станова на којима су плочице
са непознатим именима.
Звонца што добронамерника
најављују звуком аларма.

Силазе у подземне контејнере.
Преврђу стари папир. Новине
нечитких датума. У посебним
одељцима одбачене тек начете
векне хлеба. Уредно сложену
пластичну амбалажу. Пуну ничег.

Ушуњају се у сервисерске
радње. Вребају. Међу окаченим
радним комбинезонима.
Не могу се начудити. Где је
и како је нестало тешко блато
са грудног коша гума.
Тај вајарски сувишак. Са фелни
аутомобила. Сада већ спремних
за преправку у летеће направе.
Хистерију брзине.

Дочекују прве продавце
у застакљеним тржницама
са тачно подешеном температуром
зрака и недостајућим мирисом.

И онда се за тренутак скрасе.
У неприметним јутарњим
сенкама липа.

О Боже. Обрате се
Творцу врлина. Законодавцу.
Искушаватељу. Ономе
што кажњава. Или прашта.

Нити ми је да останем.
Нити да се се вратим.

Једнако си и свуда.
Неразговоран.
Подједнако одустан.
Јер правда што ме има

на бесконачном путу.
Налик је казни.

Загрижена сам незрела
јабука. А већ трула.
Под твојим стаблом.

Ни овде ни тамо. Не видим.
Где сам то погрешио.

ИМАГИНАРИЈУМ СУЗЕ

Не чиним ништа велико.
Херојско.

Прихватам тек звук наслеђен.
Дајем му боју речи. Овог неба
над тротоарима. Контура људи.
У којима живе судбине.
Задихани анђели. Што трче.
Придржавајући се прича.
Стављајући их у бисерну
шкољку. Да се чују. И после.
У таласима пловидбе.
Почивци Времена. Океана.

Однекуд верујући да ништа
умесније. Уносније. Не бих
знала. Јер враћао ми се.
Постојано. Са верношћу.
Имагинаријум суза.

Свака је бивала другачија.
Као једно за другим слово.

И довољна. Да не падне.
Сурово. Као тишина.
Последње и прекасно.
Моје сушно доба.

ОНО ШТО ЈЕ МОГЛО БИТИ

Могу тек толико. Рече њен поглед.
Склон хаотичној хитрини.

Ја пак. Наследница тренутка
који расте. Помишљах да смо
тек на почетку пута.
Иако у даху све учинило се
сада погашено. Брзо. И лако.

Али та разнежена свећица.
Однекуд. Настављала је да гори.
У мени. Уз све раскошне
станице неког путовања.
Пуног разговора. Док премештамо
на висинским решеткама вагона
наш посвећени багаж. Албуме.
И одећу. За изласке. Ноћна
самовања. На обали. Или док
отварамо на крилима пакетиће
са ужином. И размењујемо их.

Селећи нешто преосталих
овлаш упакованих мрвица
и прича из ноћног дремежа
у рану зору. И доручак.
Нас тек пристиглих. Са ранцима
и торбицама. Расељеним

по плетеним столицама. У башти
још неоткључаног ресторана.

Могло је и тако бити. Да није
ишчезло. У парампарчадима.
У експлозивној смрти младих
звезда. Могло је нестати.
Дакле. Сасвим.

Да није онога у мени.
Што уљуљкивало се.

На излизаном аутобуском
седишту. У повратку кући.
Из града. Уз поглед на вечерњи
мимоход возила. Кроз замућено
окно. И тињајући дим сете.
Неког драгог. Ниоткуд знања.
У мени. Нечега важног.
Што је могло бити.

ПОХВАЛА ПУТА КА ПЛАНИНИ

Модна креаторка објављује
са екрана да је њена одећа
начињена тако да онај
ко је носи има осећај да лети.
А јата младих дама у трену остадоше
засужњена обавезом летења.

Шта фали ходању.

Не знам. Јер шетам и данас
пероном где ми је давна
железница доводила оца.

Једном руком држао је кофер.
Засут снегом. А другом.
Изливеном већ од самог
леда. Гвоздени хватач.

Док стајао је. Ходао. Ходао.
На папучици претрпаног вагона
друге класе. На педљу стазе.
У месту. Одржавајући равнотежу
са пружним кривинама.
Зауставним рампама.
Дисањем иња. И голим ветром.

Нису мање нестварно-стварне
ни шетње у свемиру.

Треба допешачити.
Упркос лебдењу. Од космичке
станице до кутије са софтвером.

За сат или два поправити антене
бежичне мреже. Поспремити.
Једном речју. Нарочито ако си жена.
Ту викендицу. У ниској зони
Земљине орбите. На непуних
четири стотине километара
од родне планете.

А лепа је и Трка ветерана.
Улицама метрополе. У којој
два времешна другара
додају један другом бочицу
воде. Уз бодрење пролазника.
Да макар и обичним кораком.
И напором воље. Заобилазећи.
Као и увек. Безваздушне
уличице у адресару твитер
налога. Досегну пун тријумф
учешћа. У животу.

Па она лековита базања
по угрејаном шљунку обале.
Успињање до стана.
На једанаестом спрату.
Када лифт не ради.

И благодети сунчане јоге.
Са прозора. Стицање себе.
До самог врхунца дубине.

Ни шетња кроз облаке
није исто што и стилска
фигура. *Ходање по облацима.*

Близина неба. Ни за трен
не укида неуглачану граматичку
важност грудвица земље. И камења
на путу. Са којима је вероватније.
А и могуће. Памћење реченице.
Сваког корака ка Висини.

Чак и једногодишњак. Играјући се
у песку. У вртићу ишараном
графитима. И подижући повремено
поглед. Подиже читаву планину.

Као да обзнањује стихове
кинеског песника. Да ниједна
није већа од човека. Нити је
било која стаза дужа од стопала.

Његово срце. Што трепери у очима.
Не скрива. Шта му је даровала
плодова вода свемогућности.
Пупчана врпца. Завијуци дугог
дугог пута. Од некад. До сад.

Али да прелистамо мало
ту сликовницу. То сад.
Каже његова сажета.
Биљурна мудрост Путовања.

Да видимо шта сте ми
од свега обећаног оставили.

И зашто баш толико
заборава кошта будућност.
И свака секунда садашњости.
Да је морам сада сам. Из овог
пешчаног хума. Развејаног
у ветру. Изнова. Саздати.

ПОКРЕТ РУКЕ

Више од било које мапе.
Или светиљнице *Моја локација*
што трепти на џепном екрану.
Волим. Тај покрет руке.
Којим ми добар зналац
места. Показује пут.

Као оног јуна.
Кад залутала сам
у пољима кантариона.

А младић који је замахом
од истока до запада косио
ливаду. Крај фудбалског стадиона.
Одложивши усијану косу.
И обрисавши капљице сунца
са чела и руку комадом тканине.
Што личила је на распарани део
старе кошуље. Показао ми је пут.

И за који трен потом. Већ био је
са мном. На путу. У причи.

Тако почињу лековита поља.
Што вреде. Убрана удисајем.
Или скупљена у везицу.

На крилу. У аутобусу.
На повратку у град.

Или опет једном. У покушају.
У лакој врећици чаја. Бивају.
Као у време невремена.
Она иста поља. Више пута
потопљена. Никад изгубљена.

Златник. У дну боце.
Сунце што пршти у чаши.

Жар жестине. Ненаплативост
стиха. Носталгија.

Експлозија сјаја. Никада
до краја проживљеног.

КАД ДУНЕШ

Кад дунеш у речи.
Латице се растварају. Листају.

Читаш их. Понекад допишеш.

Не опадају. Остају.
На петељци
несазнатљивог бивства.
Као у цвасти руже.

Не кажем да су то
острва среће. Али зраче.

Отресу капи олује.
Упамте их. И носе.

Носе. У дубоком
временском срцу.
Свеједно што рађају се.
Нове. И младе.

Зашто пишем.
Зашто живим.
Поклапа се.

Иста апорема.
Браним. Ружу.
Браним се. Ружом.

ПЛЕМЕНИТИ ОКТОБАР

Како је другачији октобар.

Од оних дана предстојеће
кошаве. Кад стојиш
на станици на коју
изашао си грешком.
А аутобус твој пртљаг
нетрагом односи даље.

Дани скрипти. Сајмова
књига. Где дела фантастике
имагинирају будућност.
Коју већ живимо.
Са много одбранбених.
Временом убризганих
доза ироније.

Ни налик оним данима.
Благословеним.

Које кушали смо.
Као зреле и сочне крушке.
На чијим боковима.
Вазда. Неком сумњичавом
оку беху видљиве
тек мрље на кори.

Што преплављују нас.
Ипак. Без најаве. Сада.

Док племенити октобар.
Ноћу. Тајно. Сплиће нам
тела у постељи.
Нагонећи нас да будемо близу.

Да у вантериторијалној.
Ванвременој топлини тела.
Између хиљаду тек
искованих иглица.
Преспавамо зиму.

Тешку. Нападалу.
Историју незадовољства.

НОВОГОДИШЊА

Отац би доносио јелку.
И она би се у нашој радости
примала. Као тек засађена.

То је био њен дар озарености
којом новогодишње вече дома
дирне ноћ универзума.

И она проговори тако да обасут
тракама и сребрном прашином
много година потом знаш.
Да те се тако моћно укорееена.
Израсла из дома. У одсјајима
стаклене собе. Бар она сети.

Док у некој другој новогодишњој
ноћи. Гледаш звездану пругу.
На којој један за другим
гасе се прагови времена. Бића.
Најдражи цветови душе.

Остављајући те. На оштрој
литици. Самог. Још мало.

Тек да би постојао неко.
Ко би их у маленом обзору
догореле свећице. И даље.

Још даље. Међу њишућим
тамним гранама уличних
симфоничара. У непрекинутој
светлости времена видео.

ПРИМЕТИЛА САМ

У подземном пролазу.
У трку за већ одлазећим
аутобусом. Што назирао се
у луку излаза. Гурнуо ме је
нехотице. И не осврнувши се.
Трчећи у супротном
смеру. Дечак са огромним
руксаком на леђима.

Сакупљајући по квадратастим
плочама са мозаиком
бескрајних пролазећих
корака књиге и дискете.
Расуте. Из папирне кесе
у мојој руци.
Приметила сам.

Мајушна стопала жене.
У лаганим. Још од некад.
Црним ципелицама од чоје.
Готово кућним. И тако
неприкладним за урбана
планинарења. Уз степенице.
Низ пијачне уличице.

Извадила је из џепа мантила
новчаник за ситниш. Једнако

антикварни. И тражећи дуго.
Међу цедуљицама које су
падале као рани ненадани
снег. Пронашла тај новчић.
И пружио га ка руци
оне друге жене.

Што ослоњена о зид
пролаза. Ноге у завоју.
Седела је. Безизразно туђа.
Себи. И свом болу.

Анатомија зиме.
Анатомија беде.
Среле су се. У додиру
две шаке. Полусавијених
окошталих прстију. Извијених
и под теретом одслужених лета
једва пловних вена.

Како су се само муњевито.
Без речи. Без додира.
Једна у другој стекле.
Приметила сам.

Те две жене.

Сасвим лако би. У некој
другој прилици. Она
која сада пружа могла
бити она која прима.

Сиђи до реке. У подземни
пролаз. Приметићеш.

НОЋ ГРЕЈЕ

Нема ничег старог под сунцем.
Све се догађа први пут, али на вечни начин.

Х. Л. Борхес, „Срећа”

Ноћ греје. Попут тек изливеног
асфалта. Непознатих уздигнутих улица.
На њишућим платформама васионе.

Звезде. Camere. Кроз меки простор
уперене. Сваки час ка другој
хемисфери планете. Где буре су исте.
Померају континенте. Попут
разломљених гипсаних плоха.
Које обележавају још само муње.
Попут ове. Што потреса небо.
Остављајући за собом
посекотину. У оку.

И не можеш да се у бљеску несанице
не запиташ. Има ли у тој казни
и твоје кривице. Јер никакав неће
сићи бог. Скинути капу. И рећи:
Нисам баш *тако* мислио. Нити баш
то и баш *сада* и *овде* хтео.

И шта учинити. Сем померања
многолисне уплаконе смокве.

Која повија се на дивљој промаји.
Између стакла. Што пролама се у стакло.
Пропуштајући тешке ударце капи.

И како сад брже-боље направити
ушитке. На скромном преостатку
тканине сванућа. Неука је шваља
овог доба. Са ноктићима
хидрасто негованим. За операције
наручи-донеси. Копирај-пренеси.
Којима је немогуће учинити
далеко ближим. Најгоре бољим.

У време прецизно усмерених
погрешних вести. Развејане поште.
На столу Управљача. Цртача
мапа. Што никад чули.
Никад видели. Корак ситне.
Уморне. У диму и прашини.

Наћи ћемо се сутра. На старом месту.
У подне. Поручује ми пријатељ
ужурбаном поруком раног јутра.

А старо место већ је изнова
ново. Без упутства за дисање.
И премошћења. Преко ноћи
прекречено сандуче са опремом
противпожарне заштите.

Преокреће се мали велики свет.
Као зрак у зраку.

Са излозима дамских ташни.
Промењивих. У ритму туристичких
смена оближњег хотела. Досетки
тинејџера. Добачених у пролазу.
Попут опушака у фонтани дивљих
матурантских жеља. Да увек буде
младост. Или да не буде ништа.
Славље. И ново ништа.

Хитам кроз умножене низове
стаклених витрина. Пасажа.
Ничега. Сем цитата
у мени. Да ослоним се.
На оне повишене пулсације
властите упорне воље и крви.
Над рукописом остављеним
на столу. Коме вратићу се.
По хранљиву агонију љубави
стварања. Што стрпљиво чека.
Да буде узвраћена.

У време ишчезлих љубави.
Људи и градова. Ове исте.
Вреле празнине.

Где тек разбуђен од омаме
поднева. Понеки мешанац.
Напуштено клупко лудила и доброте.
За мојим стопама крене.

Невини његов сан. Хиљаду пута
одбачених. Да могућ је. Додир.
Нескривени мали сигнал живих.

Проносим даље. За обоје.
Као химнични мирис мисије.
Унутрашњи манифест.
Из баште под кожом.

Што опстаје. Као тај мали кафе.
С погледом на цветне минијатуре.
Пролазнике. Саму пролазност.
Серије усковитланих графика
из Галерије. Што узнемирен
енформелом огледају се
на нашим лицима.
Колико и ми. У њима.

Ту смо. Где не допиру вести
са равних екрана. Где најбољи је
чизкејк у граду. И све друго.
Почев од јасних огледала.
Делује поуздано.

Толико. Да за који трен
за столом преко пута нас.
Наћи ће полусатно одмориште
мајка са кћерима. У црним
одеждама. И сандалама
већ искусних пешака.
Боје прашине и дима.

Ослоњена на њено раме.
Већ заспала. Једна је кћи.
Друге две. Налик устрашеним
камелијама. Загледане
у електронске путоказе.

Породичне вести. Завичајне
предеде. Дестинације замишљеног.
На мапама мобилних телефона.
И у кап две нечујне сузе.
Разблажене у чају.
Испрекиданом полусну
преуморних.

И то би у ово подне.
Након сломљене ноћи.
Могло би бити све.

Да није и четврте кћери.
Дубоког. Кратког погледа.
Што испод разреза одоре.
Нехотице. Опржио је мој.

Попут муње што пристиже
из разрушеног неба.
Тражећи зеницом кошмара
обична. Људска смирења.

Како је добро наћи
краткоминутну новелу
бездомних. Твоје очи.
Каже ми. У секунди.
Поглед друге пути.
Дуге ноћи. Дугог пута.

Ах летећи смо. Летећи
фрагменти. Упитници
на које нико не даје одговоре.
Енигме ускоро заборављене.

У песку. Асфалту. И диму.

Уистину. Добро је. Кажем.
Са своје стране муње.

Што се тај венчић звезда
око зеница. Видљив
и на дневнј светлости.
У њеном и моме оку поклопио.
Да ли из истих или другачијих
разлога. Ко би знао. Ко би знао.

Нисмо га смеле померити.
Ни унапад ни уназад.

Јер мир тих секунди. Одбљеснут
у огледалима ока. Благословен би.
Као изненадно помиловање.

МЕЛАНХОЛИЧНИ ТИГРОВИ

Невреме је сјајан моменат.
Понекад. Победа људског
инстинкта и ума. На време
бачен мобилни уређај
из руку. Искључен фен за косу.
Из поплаве спасена мачка.
Дете у задњи трен склоњено
с литице. Пред разбеснелим
таласима. У олуји.
Која под муњама умало
да сруши авион. У часу
величанственог смирења небеса
душе. Оних што пристижу.
И оних што су их чекали.

Али остаје нејасно и до краја
неразјашњено чему заиста
служе. Непогоде.

Сем за остварења властите
агенде. Потопљена поља.
Изваљена врата и прозори.
Опустели домови.
Комади континената у нестајању.
Као праисторијски луталачки
окрвављени караван.

И даље. До граница незамисливог.
Недоступног пристојном
чак и ексклузивно разиграном уму.

Паклено им је досадно
у властитом припремном миру.

Стога су истрениране.
У сваком часу спремне.

Да кроз уску осматрачницу
неког од својих снајперски
увежбаних зракова нациљају
онога ко је хиљадама километара
далеко. У непознатој земљи
и пределу. Све до последњег.
Спасао људе из запаљеног
стана. Потопљеног чамца.
А остао громом погођен.
На лицу места.

Немају ни толико смисла
за вапијућу реалност.
Колико куја што узима
под своје мале меланхоличне
тигрове угинуле мајке.

Никога нису отхраниле.
Сем будућих громова.
Трајно се ородивши
са неурачунљивостима свих
својих посебно надарених
потوماка. Будућих непогода.

Зато постоји невреме.
Да устреми се на било које
место. И време. Из властитог
хира. Лако и брзо.

Да без икаквих слушних
помагала и подешавања
тона. Усред потпуног
искључења срца и драстичног
пада сваке самилости.
Чује. Јасно И живо.
Неми крик у пустињи.

ЈЕДНА ЖЕНА, ЈЕДАН ЧОВЕК

Једна жена. Некако мојих
година. Добро је знам.
Узела је једнога дана у руке
своју старинску кућну вагицу.
Са два бакарна таса.
Златастог одсјаја. Са малим
кљуновима који се у мировању
или у случају достигнуте
тачне мере. Додирују.
Успостављајући са задатим
баластом тегова жељену
равнотежу. Као у напакон
оствареном пољупцу.

Зазвонила је на врата
прве сусетке. И поверила јој
ово кућно благо. Знамен
давно досегнуте. Изгубљене.
Пуноће. И среће.

Потом је чворноватим.
Старинским словима.
Написала писмо сину.
Што деценијама је негде.
На другом крају света.

Обукла је потом своје тело
сенке. У стајаће. Црно рухо.

И трудећи се да не заплива.
Нестала у Дунаву.

Један човек. Мојих
година. Не знам га лично.
Прочитавши вест да је једна
рок звезда светског гласа.
А његове доби. Из ере
бесконачне младости рокера.
Са друге стране Океана.
Презасићена славом. Жедна
опоја других врста. Прекратила
живот. Запањивши планету.

Одлучио је да је за њега.
Скромног и незнаног обожаваоца.
Боље да се у том часу фаталног
губитка придружи одреду
Небеских ходача.

Бојати се година. Дубине.
Старења. И плиткости заборава.
Рече себи. Исто је што и бојати се
висина. А онда већ и од животног
изазова и ризика. Од самог
живота. Не остаје ништа.
Промрмља себи. И оде.

У разгаженим патикама.
Без ужади и сигурносних појасева.
Ка оближњем камењару
што круни се при сваком кораку.
Да призива облаке.

Махоук Индијанци не би то
учинили тако. Па ни урбани
небески шетачи. Који у паузма
за танки ручак извођача
радова. Седе на висинским
гредама. На самом рубу
амбиса. Њишући ногама
пут велеградских улица.

Заљубљени у поноре. Чувају
равнотежу своје висине.
Миленијумску књигу опстајања.
Кратак приручник борбе.
Танку линију коју и не морају
видети. Јер носе је у себи.

Једна друга жена. Коју
мислим да знам.
Једноставније је рећи Ја.

Ушла је тог истога дана
у малу Градску књижницу.
Пуна сопствених недоумица.
О вртлогу дубина. Висине.

И свакако о ризику.
Потпуне незаштићености.
У тим и таквим годинама.

Прво издање књиге песникиње
Парун. Рекоше јој. Одложили су
у Дечије одељење. Да сачека
евентуалну репарацију.

А тамо. Гле. Девојчица.
За превисоким пултом.
По упутима библиотекара.
Треба да потпише свој
први читалачки картон.

Учинила је то радосно.
Окренувши га наглавце.
И исписавши у означеном
празном простору само име.

Уверена да је то довољно.
За њену личност.
Отворену будућност одрастања.

За радост и ризик креације
исто тако. Помислих.
Чекајући свој ред
за расходовану књигу
оне Прве. У трагизму
и радости давања.
Песникиње моје епохе.

И док је девојчица
исписивала накривљеним
краснописом последње
слово свог имена
остетих како све је
на своме месту.

Како су се два златна кљуна
месингане моје ваге
у чудесном пољупцу
управо срела.

BACK TO BLACK

Свилено дрво. Што капље
јунским виолинама.
Давна влажна пахуља
са петељком: прекинута.
На небу. Једне зиме.

И ледоломац гласа.
Што уме лед да надгласа.

Иду заједно. А не знам како.

Каприциозни рондо.
И фрагменти баладе.
Заустављене.
Као бродови тегљачи.
На Ушћу. На блиској води.

Где концерт небеских звезда
предвођен Звездом земаљске
туге. Пламти у ноћи.
Испрекидано. Као јецај.

Као да се одувек знало.

Да ниједан упаљач. Свећа.
Нити светло мобилних телефона.
Не може зауставити пут

краљице. Пун посртања.
По тешком сагу.

Нити прикрити Мементо.
Исписан је у њеном Гласу
Сећање на будућност.
Back to Black.

Београд, 2011.

ЕКСТРАВАГАНЦА

Ево је. У досегу мог опажаја.
На лиму четвртог спрата.
Удостојила ме је чак погледа.
Подигавши у један мах
главу ка мени. На шестом.

Осмотривши ме с мирноћом
мудрих. Са којом искочила је
са свог прозора. Гипко.
Сред поподневне врелине.
Да на кратком излету у ваздушне
бање. Проведе трен или два.
Ту. На кућишту еркондишна.
Истуреном право у празнину.

Рекавши ми. Лаким трептајем.
Да сасвим је угодно смештена.
У том привиду приколице
за даме њене расе и стила.
Да узалуд бринем.

Јер све је то примерено
њеној брижљиво негованој
екстраваганци. При том
згодно прокалкулисано
надалеко чувеним инстинктом.
Те лако у ту ваздушну луку

може упловити било ког часа.
И везаних очију. Што беше
и овом приликом видљиво.
И обема потпуно јасно.

И потрајало је. То странствовање.
То екстратериторијално избивање.

Све док није уперила
свој поглед непознате сфинге.
Попут фарова боје жада.
Ка нејасним сенкама.
Што титрале су у грању.
У неразговорној дубини.

И све док покретом пуног
тријумфа самоспасења.
Није узмакла. Фаталном
мирису нигдине. Просто.

Као што чине људи.

Кад у позно и крајње животно
доба. Излазе из мигрена
једноличја. Полазе на глобалне
туре. Уче санскрит. Писмо свиле.
Тумаче знамења и значења
егзотичних стварности.
Из тешких ранаца својих унука
извлаче поуке лаког сајбер умећа.
Искушавањем стрпљења и воље
одају се сакупљању значака.

Старих комада фламанског
порцулана. Осматрању свемирских
констелација. Укратко. Бризи.
О свему ломном. И ломљивом.

Са таквом речитошћу спознаја
вратила се. Дива Тифани.

У слободу покрета. Живост
унутрашњих призора кућне
одаје. Шуштање новинског папира.
Застајкивања крај постеље
непробуђених. У замајавање
са траговима знаних
и незнаних стопа на тепиху.
Међу звуке телевизијских
извештаја са места догађаја.
О експедицијама. На које би
радо пошла. Међу сасвим видљиве
и храпаве врхове. Сасвим опипљиве
чворновате гране стабала.
Међу странице овоземаљских
путописа. Тако подесне
за оштрење ноктију самоодбране.

Тако је ускочила. У широм
отворен космос блиског пространства.
Повукавши за собом сву тежину
тела. И моћног. Црног репа.
Као болдом исписана слова
у маху досегнутог сазнања.

Подвукавши јасно црту
разграничења. Од ничег.

Исписујући. Као што и ја чиним.
То незнатно. Сваким треном
увећано. Још увек моје. Мајушно.
Још увек непретројиво. Све.

СТАБЛА

Падају стабла. Ослоњена
на властите руке. Сигналима
усахлих и преморених тела
и грана јављају. Другим
стаблима. Да није добро.

Да преко је потребна
помоћ киропрактичара.
Лечење кичме. Телепатска
мисао. Из ресурсне сућути
саплеменика планете.
Окрепљујућа. Као што су
зрак сунца. И влага тла.

Падају стабла. Дојављују небу
и земљи да горе не може бити.
Да издржати се не може.

Падају стабла. Столетна.
Изваљена. Из самог порекла.

Покошена. Као парковске
траве од јуче. Питају откуда.
И зашто. Толико погубљења.

Падају у стратосферу.
У златни ореол бивства.

Питају одакле толико пустиње
у бићима. Брижљиво одгајаним
њиховим радом. Њиховим
неисплаћеним пензијама.
Никад опеваним поглављима
историје дусања. Откуда то.
У душама. Негованим попут
темељног ваздушног смисла.
Преносом њихове енергије.
Из прве у трећу смену.
Из епохе у епоху.
Њиховим месечарењем.
Хладовитим завеслајем. Плаћеним
чистом монетом зрачног листања.

Падају стабла. Скршена.
Разломљена. Као очај изгнаника.
У пустоши самотног краха.

И гутач ватре испод шатри.
Или на трговима. Узима одмор.
Од тог привида волшебности.
Залечи се. Паузом у гутању ватре.

Само стабла. Вечито ван
домета сопственог хлада.
Неутешно. Безнадежно пламте.

Падају. Без икога. Игде.
И за сва времена.

И понекад. У паду. Гле.
Дотакну ти рукав. И раме.
Повуку те за капут. И виде те
нагог. И кроз трен или два
последњим дахом изнедре
твоју рендгентску слику.

Тек да ти кажу. Црна је.
Црна. Црња не може бити.
Гар си и пепео. Летиш
у пламену. На часак
крилат. А онда падаш.
Као што стабло пада.
И свако каже. Човече.
Брате. Исто тако
падаш. Као и ја.

Јер црн си краљ у партији
шаха. Без моје пешадијске моћи.
Без мене ловца црних вести.
Непосусталих прогноза о ничем.
Без вилинске ненашминкане
краљице спаса. Са којом се
рађам. Маштам. Стварам.

Падаш. Ево ту. Кажу.
Где без тебе падам.
Просвећено. Посвећено.
Обично дрво. И душа. Ја.

ГЛАД

Храна је сувишак.
На вршку усана богова.
Отиру је лепршавом салветом
неважног времена.

Храна је ипак реткост.
Лети по небу. Бежи кроз шуму.
Јер нада је нада. Крепост.
У оку ловца. Који допушта
да умакне срна.
Да јаребица лети.

А храна је и даље храна.
Потребна. И засушна.
Одасвуд. Одувек.
И када је причина збиље.
Дугин лук. Тијара
у заводљивим облацима.

Имати. Немати. И опет
имати. Храна је визија
лѐта. Жудња. Због које
добро је трчати. Сам
на стази. Сам у себи.

Измаћи столицу
на којој досада. Мука.

Црни ерос. Опсесија
смрти. Седи и чека.

Јер храна је храна.
Дар љубавог дара. И сјаја.
Окупана чистим рачуном.
Разломак. Све. И нула.

Говор прштећих зглобова.
Пећине тела. Којом влада
Језик истражитељ. Језик
стваралац језика чуда.

Небесима сувишна.
Ситница. Мрва.
А ти је хваташ уснама.
Детињасто. Као пахуљу.
Свим својим бићем.

Свакидашња. Непоновљива.
Као одрон капи што прети
да исуши мора.

Једна. Једина. Света.

Као што света је глад. Оних
што и у радости од ње болују.

У малој трошној црквици бића.
Жуде Биће. Раскош.
У дамару постојања.

И непрекидно. У тајанству
последње одаје себе.
За њим гладују.

У ТЕЛУ РУЖЕ

She moves like a shadow across my skin.

Slow dancing, Willie Nelson, U2

У краткој паузи за свираче
престала је музика за свадбе.

И ја се из свег срца помолих.
Под том куполом безваздушног
ваздуха. Безнебног неба.
Да на необичне старинске
звучећим тактовима кашика
и ножа. Пређеш ту раздајину.
Између два три стола резервисана
за песнике. Тек пристигле
у непознати град. И ословиш ме.

Тако да могу рећи некоме.
Сред отуђујуће буке славља.
О да. Заплешимо. У овој
изненадној празнини.

Да лепа музика за усамљене.
Не остане несхваћена. И сама.

Ти ниси моја љубав.

Моја љубав је мали век.
Отпловио. У ципелици.

Моја љубав је ова мелодија.
Чији задњи акорд протиче.
А која је сва у мени.

Док претварам се у вилиног
коњица. Чија фигура
промиче кроз твоје руке.
Као одраз покрета у води.

Ти ниси моја љубав.

Али разумеш љубав.
Што имала нас је.
У загрљају страшног
и страшног. Припијене
уз речи и ритам.
Што вероваше у речи.

Које не могу пронаћи
у овом мизансцену малог
театра. Замишљеног за сенке
пребрзих стварности. Флешеве
оштрих прејакних светлости.
Што сторију наших љубави
леме. У залудне фрагменте.

Којима са неког и мени
несазнатог дна. Опирем се.

Док рефлекс мог тела
са светлећег подијума
грли те. У окрету.
На вршку потпетице.

Као благи угриз. Који нико
сем тебе и мене. И овог
плеса. Смишљеног за двоје.
Осетити неће. А који нема куд.

Заробљен у телу руже.
Којој последња латица пада.

Ти ниси моја љубав.
Али тај корак. У преливима
боје плеса. Који више не плеше
нико. До врха пун. Жестине
и миља. Морали смо начинити.

Јер страст га води. Страст
која рањава. Која спасава.

У вароши Н, децембар 2016.

ДВАДЕСЕТ ПРВИ ВЕК

Мој *Super Honor*. Уредно ме снабдева вестима. Казује тачно време. Цитира мисао једног од двојице владара планете. Што управо се вратио са одмора. И у знаку императорског императива саопштава да велики рат може да почне.

Пружа ми затим богату могућност музичких и видео пројекција. Извештаја о берзама. Пуцњави у кладионици. О микроклими. Удесима и катастрофама на локалним путевима и удаљеним туристичким пребивалиштима. Означава тачку пада младог излетника са неотвореним падобраном. Што виси на литици. Или оних других. Заробљених у пећини. Са поломљеним једрилицама. Обавештавајући ме јасним и недвосмисленим начином да су унесрећени на жалост ван домета мреже.

Чини наике све. Што је
у обећаним програмираним
границама такве супер справе.
И у року службе. Андроида.
Јасно. И поштено.

Не тражи од мене ништа.
Месечну уплату. Пуњач.
И редовно брисање меморије.

ПРАИЗВЕДБА

Пре заказаног јавног читања
у елитном простору.
Пред одабраном публиком.
У дворани пуној дипломата
и званичника. Робот је
у краткој телевизијској
објави својих могућности
извео неколико вежби из тај чија.

Могло би се рећи успешно.

Читање пак. Најчитанијег
светског штива. Можда је пре
било пловидба по океану прича.
У чамцу са једним веслом.

Металик верзија. Окована
фантазија. У којој би Санчо
можда успео да се у једној
од бескрајних и још неостварених
пројекција среће свог господара
осети као пилот надлазеће
будућности. Са својим ваздашњим
сном о некој новој губернији.
Обећеним просторима небеских
апартмана. Са погледом на бескрај.

Сам Витез од ироније очекивао би
оно мање. Што би могло значити
више: пах у окретању странице.
Клик-клак у паљењу ноћне
светиљке. Благо накашљавање
пригушено шаком читача.

Оно што обично прижељкује
да чује. Знајући. Сасвим поуздано.
Да његов живот ипак био би
једноличан. Кратак. И груб.

Без књиге. Коју му сваки час
у другом кроју доставља
творац фикција. Алонсо Кихано.
Велеумни хидалго. Што у овом часу
тријумфа роботике готово да је
пред нашим очима. Онако
бесмртан. Ипак помало умро.

У неком трену зачуо би се
шкрипут. Отпор самог
Робота Читача. Против неугодне
досуђености. Оклопа. Апсане.
Жал што му није могла бити
додељена бар мало другачија
судбина. Оних вечито одбеглих.
У болест маште и срца.

Јер ко би рекао да су лавиринти
тако близу. Тај белутак
што трчи потоцима.

И толико далеко.
А можеш их чути.

Као дар богова.
Који слободан. Лута у теби.

*Светски дан књиге,
Београд, 24. април 2017.*

АСТРОНОМИЈА

Толико топлине у очима
боје кафе. Младе помагачице
у мојој скромној куповини.
Да цело жаморно кружење
шопинг центра застало је.
Док бирала је. Као пут судбине.
Величину и боју моје кошуље.
За сутрашњи пут.

Као да и сама ће поћи са мном.
Прислањала је час плаву
час ружичасту. Уз своје.
Па уз моје тело.

Уз њу су прелепе биле обе.
И ниједна одвише потребна.
За тело младе гивајуће звезде.

Управо она са извезеном
ружом. Рече.
Најбоље пристаје тену
мојих препланулих година.
Месечевим праменовима
моје косе.

Испратила ме је. Угодно
сређеном алејом модних

новитета. Све до застакљених
врата. Осмехујући се
као да се и не растајемо.
Као да ми у пакетићу пружа
трепет. И сјај. Сопствену
невидљиву кошуљу.

Те ноћи. Уочи пута.
Обузео ме је бол снега.
Као кад сањаш пут анђела.
Тугу доброте која пролази.

ПОТОП

Усмртила сам мрава.
Сасвим нехотице.
Тек две три капи из свежег.
Неодлучног млаза чесме.
Беху попут потопа.

И он нестаде.
У тунелу мрака.

Једна вековна изрека
презирво ће ми окренути
леђа. Помислих.
Са стрепњом и стидом.

Шта ће тек рећи отац
и мајка преминулог.
И остала непретројива
браћа. Кад их угледам.
На истој стази.

И ево их. Већ следећег
минута сусрећу ме. И обзирно
мимолазе. Са безгласним
благословом опроста.

*Није то било са намером.
Несреће се дешавају.*

Ситним рукописом дугих
колона исписују ми поруку.
Унапред знајући
да је нећу заборавити.

Јер остављамо увек нешто.
Изгубљено на путу.
Да пут био би неизгубљен.
А будућност. Колико толико
личила на освојиво.

Стварност и иначе чине
комплексни молекули.
Доступни и у свемиру.
Уз пуну слободу. Коју ти
остављају. Да гледаш.
Звезде. Инсекте и људе.

И ако читаш шта пише
у мрављем писму. Разумећеш.

Да мора се и по белини
равнодушног порцулана.
Под капајућим удесом.
Упорно. И са вољом.
Ширити вера у живот.

КАДА НЕ ПИШЕМ

Нисам тако добра.
Тако праведна.

Газим траву. Јер је истинско
поље које морам прећи.

Уводим детињасте године
у зрелост. Украдем трешњу
или две. Док купујем килограм.
И иначе нетачна. Грешим
у свим рачунама. Волим
вожњу задимљеним комбијем
по планинским завијуцима.
Стара писма. Ноћне разговоре
између несанице и вина.
Умиљатост мачке која истражује
гипкост. Форме узмицања једном.
Границе преобразивости исте
приче. Оне са отиском црне шапе.
И мирисом свршетка.

Стих је тачност. Чврстина
земље. И идеална даљина
неосвојивости неба.
Љубичасти хоризонт дакле.
И облак који можеш понети
у горњем цепу. У недостатку
пилуле за слободоумна дисања.

Када не пишем. Сакупљам
те небеске облутке. Грудве
астралне лепоте. Фикције
посребрене пролазношћу.
Патином наших додира.
Са јасно уписаним судбинама.
Разломцима узвишеног.
И страшног. Што опет и изнова
надиграју кореографију сенки.

Показујем их Створитељу.
Читам. И у тами.
Дивим се. Писању.

ВАЖНО

Бити песник једног живота.
Мало је. Или довољно.
Зависи од тога колико си
довитљив. Вижљаст.
И вешт са језицима.

Један ти је само дат.
А хтео би другде.
И даље. Да живиш.
Живот малих ствари.
Да разумеш језик
и најмањег бића.

За све велико. Треба
стајати очију уперених
ка небу. Са којим је
тешко на дуже стазе.
Из секунде у секунд.
Остати на вези.

Сем ако ниси астроном.
Или не познајеш
Уранију лично.

Лакше је са ситницама.
Буде топлину.
Као небеске мрвице.

Потребан си том мноштву.
Присвоји те. Као што
и ти га узмеш под своје.
Дајеш му имена. Кап по кап
себе. У непресушним ноћима
хранитељства. И наде.

И има у томе признајеш.
И нечега великог.
У окриљу слободном.
Једнако ничијем. И твом.
Потребан си. Напокон.

И прашини. Која и сама
мора негде да изнајми
привремени смештај.
Да се скраси.

Неминовно је дакле
да тако обична. Нађе
људско биће.
Песника једног живота.
Песника смрти.

Има у томе. Нечег обичног.
У исти мах јединственог.
И болног. Необичног.

Седиш на довршеном
крову. И гледаш сићушне
звезде. А свуда. Понад тебе.
И посвуда околу. Свет.
Који се не завршава.

НЕМОЈ РЕЋИ НИКОМЕ

на часак размишљам о смрти
поправљам неку песму
затим се загњурујем
у живот

Тадеуш Ружевић

Мајски је дан. Пун
предстојећих киша. И бујања.
Тако да мораш признати:
мирисна су чак и гробља.

Тај ружичасти старински вез
божура. Које из врта детињства.
Колоплета смеха и осинег
зујања. Над зрелошћу наших
лета. У врт ћутње. У славу
бивања. Пренела је бака.

Па грмови ружа.
Засађени очевом руком.
Што пламсају.
Нежном суштином
оданости вољенима.

Глорија мунди. У којој
исте су боје света. Руже
и вина. Славља и туге.

А један мраморни грумен.
Тек са два имена.
На сажетом завичајном
пространству. У боји
топле земље. Уз фешту
равничарских облака.
Што лудују. Воде љубав
над нашим главама.
У сенци тамнозелене смрче.
Саздасмо и нас двоје.

Али не реци никоме.
Моја љубави.
Да то је наш други дом.

Јер милост је овог трена.
Што у лакој грмљавини
сакрио је удовичка прстења.
Држати се за руке.
Заливати свакодневну Ружу.

И не придавати му
одвише пажње.

АНТОЛОГИЈЕ, ГРАД

Тешко је начинити избор
најбољих.

Песме о Граду природни су део
Антологије града. Што већ и сама.
Аутохтоно. Ниче на угловима.

Попут оног цветуљка што
зове се пркос. И буја
из распуклог камена. Тамо
где и клупице су камене.

Где суседи тихо причали су
једни другима. Одувек.
Не извињавајући се
због понављања
упечатљивих Епизода.
Што врхунци су протичуће
приче сваког времена.

У строј калдрмисаној
улици. Која и сама ћаска.
Ево. Већ који век.
Са месечином.
У крошњи ћутљиве
мирисне халезије.

И хајде сад.
Заобиђи тај приказ.

Ако ме ико икада потражи
у наилазећем и готово увек
већ прошлом времену.
Волела бих да то буде
под тим стаблом
Таурунума.

Или тамо где аутоперионица.
На углу моје улице
под облаком шампонске
пене постаје теренски
извештај трговачког
путника. Или тајна
мапа љубавника.

Или оно месташце где дама
у извесним годинама.
Загледана је у Дунав.
И тако лепо јој
пристају viseће минђуше.
Купљене колико јуче
У Господској улици.
Одбљескују се у сенци
платана. И топле отмености
шетњи међу букинистима.

Као благи тријумф
времешности.

Или. Нека то буде бар
у хладовитој антикварници.
У сутерену. Сиђеш опрезно.
Тек степеник или два.
И ту си. Где најчешће
обитавају Мртви песници.
Увек довољно живи.
Ако пронађеш свог.

Прелисташ у лету.
Ту заборављену књигу.
И онако. Без предумишљаја.
Одабереш стих.

То је то. Кажеш.
Као да си угледао
изгубљену укосницу.
Испалу некада неком.
Из косе са бриљантином.
Или без. Но свакако из ума.

А могла би бити и твоја.
У сваком случају
вредна чувања.

Ил као да изјутра. На балкону.
Спазиш гомилу ситног
изломљеног грања.
Након олујне ноћи.

И птиче. Испод непогоде.

Ето баш тако бих волела
да будем нађена.
На још необележеној
страници антикварне књиге.

Као кад додирнеш
то влажно накострешено
перје. Осетиш испод њега
било. И с радошћу ускликнеш.
Жив је. Жив је. Жив.
Тај паперјаста стих.

Како то нисам и раније
знао. А баш је по мојој мери.
Одувек. И сасвим. Мој.

У ШКРИПЦУ

Затечени. У препуном
аутобусу. Лицем једно
ка другом. Уздржаног
дисања. У шкрипцу.

Млади човек у јакни
спушта капуљачу. Гледа
ведро. Бодрећи ме.

Или се тако само чинило.
А могло је бити другачије.

Уз опаске. Да пријатно је.
Тамо куд сам се запутила.
Да може се разгледати.
Лежерно куповати. И попити
кафа. Умирујуће је наводио.

Или је то могло значити
и нешто сасвим другачије.

Одговарах. Одбројавајући
речи. Под одбрамбеном
језом урбане мачке.

Како бих и могла другачије.

Под кишом пљуштећих опомена.
О сањарима и луталицама.
Детету и преваранту.
О Жени у клопци. Оклизнућу.
На путу замрзнуте соли.
На путу без пута. Стиснутих
уста. Завезаних очију.

А можда је био само
љубазан. Можда је све
ипак било сасвим другачије.

Помислих. Сишавши напокон
у реку деце. Људи.
Реклама. И балона.

Изгубивши се. У метежу.

У шаренилу трепераве.
Нејасне слободе.

МАЈКЕ

Од раног јутра. Хитају
путеви. Улице. Пруге.

И у пуној брзини. Сударе се.
На окретници. Попут муњевитих
погледа непознатих.

И свакога дана. У журби.
Остане ти у чекаоници заборављен
по један пртљаг на клупи.

И сасвим другог значења
бива. Када нађеш га.
И поново привинеш к себи.

Добро је стога. Стално
и без увијања. И већих застоја.
Распакивати заборављено.

Ево и сада видим Дан наших
зарука. У очима наших мајки.

У погледу једне било је
помало сеновитости. И туге.
Што испраћа нас. У једину
извесност. Да на нашем путу

од сада само је неизвесност.
И опаки пресудитељ. Пуки трен.

Друга нам пак поверава све
своје знање. Како да везујемо
крај са крајем. И развезујемо
чворове. А посве је јасно.
Да у нашим рукама је већ
и њено пренежно Све.

Та страшна реч. Због које
учимо се поткрадању времена.
Касном доручку. Дугом седењу
на обали. Сазнању да има
смисла. И када бациш удицу.
И не уловиш ништа.

А ипак ти се око глежњева
увијају алге детињства.
Близина. И неприметно
постајеш сакупљач пејзажа.
Затежеш и опушташ
ужад пловидбе.

Јер шта би ти друго
преостало. Сем непрекидног
надметања журби и кашњења.

И све време знаш. Биле су
посве у праву. Пуне љубави.
Истинољубиве. Све до

невине. Младалачке.
И старачке. Мудре сржи.

И тако. Тако рањиве. Рањене.
Обе мајке нашег времена.

К(Р)ИШОБРАН

Снови се скраћују.
Више нису у сновима.

Бораве у малим кутијама
пред оком. У брзим снимцима.
Ексламацијама разбарушености.
У наносима бујице лишћа.
И лица. У пролазу.

Девојка с праменовима
уплетеним у измаштане приче.
Хита. Да телефоном у сигурној.
Десној руци. Начини снимак
са успутним осмесима.
Који се топе. У избрисаним
димензијама времена и простора.
Које одбљесне ипак. Скривена.
Дубока Меморија.

Криптограм. У лику старице.
Загледане у нејасну
извесност будућности.

Коју не саопштава ником.
Јер не пита нико. А уистину.
Дубока је Меморија.

Носи је у танком огртачу.
У самој сржи. Скупљена.
Попут к(р)ишобрана.

Што излишан. Као сенка
у сунчани дан. Њише се. У тај
трен ничим другим успеленој.
Левој девојчиној руци.

ПАРТНЕР, ПАРТНЕРКА, ЉУБИМАЦ

Мења боју праменова. Перја.
Не знајући који ми је дан
у недељи. У месецу.
Да ли ме боли. То што боли.

Зева. Када му се зева.
Ретко кад у публици.
Углавном на сцени.
Цвркуће. Пева. Брижљиво
заобилазећи рањива
места сећања. Умиљава се
придошлици. Осмехнут.
Љубопитљиво истражује
сваку фреквенцију пристиглог
звуча. Прељубазан према
планети Сатурн. Коју негде.
Вибрацијама коже.
Бивших живота. Изоштреним
поривом пустилова. Слути.
Без видљивих назнака из последње
орбите свести. Да зна. Да постојим.

Јер ту сам. Може безбиржно
да умакне. Одмагли.

И да се врати. Са ранама
непознате земље порекла.

Да падне. У вечна моја
присуства. На ничим
верификоване груди.

Међу храњиве грануле.
Невидљиве огреботине.

Сасвим је очекивано.
Дочекивати Икара.

Неко мора. Свеједно како.
И колико незацељен.
На колена прихватити.
Закрпити та крила.
Последњим иметком.

О какав склад. Убод
за убодом. Игла Тебе.
Бесконачна ноћ мене.

ДОБРА ВЕСТ, ЛОША ВЕСТ

И добра вест потресе.
Груне. Попут истока.
У кланац. Међу бетонске
узвисине града. Не подноси
тесна срца. Која би тек тако
да прођу мимо. Мирно.

А лоша. Тај увек изнова
оснажен млади вандал.
Што баци камен у прозор.
Кроз који данима гледаш.
Ловиш прве призоре дана.

Није претерано чист.
Ни беспрекоран. Тај прозор.
Али видик је непоновљив.
И заувек твој.

Неко би похитао. Да одмах
и голом шаком скупи одломке
те драме. Позове стаклоресца.
Са броја за хитне интервенције.
Задржи се са њим потом.
Ведар и смирен. Уз по који
виц. Радне анегдоте. И пиво.

Ти никако да извадиш комадиће.
стакла. Из срца. Пружају ту
своје стаклене коренке.
Воде продужене своје животе.
Као у склоништу за избеглице.
И изгубљене. Сломљене птице.

Добра. И лоша вест.

И док ћутиш. Оне се препиру.
Мешају. Сплићу. Тражећи одах.
У хиљади лирских језика.

РАСУТА СВЕТЛОСТ, ХАРФА

Зар сам већ постојала. У тој
вековитој ћелији времена.
Ризници. Златној монади.
Пред фрагментом лика
на топлом зиду. С профилом
тек наговештеним. У једном
делићу лица. Једном оку.

Где ипак. Не знајући за одломке.
Одмара се зрелост. Док трчим
између заборава. И будућности.

У псалтирској плавети седмопева
туге. Тог погледа. У коме нестаје
зида. И почиње Небо. Листа се.
И не завршава. Јер близу му је
време. У коме види и мене.
И гладно песме. Опрашта ми све.

Ниједна звезда није му сувишна.
А мени тако тешко је изговорати
једну. И појмити све. Јер гасе се.
И падају. Одувек. И мораш
Изноа крчити стазу.
Кроз историју нападалог.

Суровост повести
поверила ми је огледало.
А уметност ласерске харфе
учи ме да свирам
на испрекиданом снопу зрака.

Да признам. Да у малом сам
предворју. Великог атријума.
У повести васионе. Са ове
друге стране времена

Где на изласку из Галерије
рањених светала. Мирише
печени кестен. Чују се поклици
деце у трку. Гитара. Младог неког
и упорног вежбаоца Мелодије.

Улична уметност. Што и не питајући.
Узима ме за свог безименог јунака.
Тврдећи да и то сам. И ту сам ја.
Као и други. У мноштву сама.

Не бришући ни за трен налаз
мог полиграфа. Видовитост златног
ока. Што црта ме по налогу душе.

А не лажу душе. Ни у квадрату
крхке надградње рестауратера
слике душâ. Кроз коју проносим
фрагмент. Квадрат у квадрату.
Одломак Бића. У бићу.
По коме знам да јесам.

У покушају целине.
У пролазу свих одломака.

И оног са којим од рођења
будим се. Што јесте.
А у проласку је. У повести
којој већ дато је име:
расута светлост.

Галерија САНУ, новембар 2017.

ПИТАЊЕ ФОРМЕ

Завидим води. Којој не можеш
прићи са ножем у руци. Јер вода је
чувар облика воде. У њу се смешта
облак. Олуја. Киша. Хронологија
неупамћених и незнатих бујица. И оне
што издаје се за последњу. И прву.

Или једна кап само. Од које градиш
идеју воде. Визију дугиног моста
ка заборављеном нечем.
Где утонеш. Без остатка. Као срце.
Што би да се избави од хука океана.
Таме. Жедно напитка којем ни бокал
ни чаша. Ни шака. Не могу бити мера.

И на дну када остане. У пукотини.
У мирису земље. Занемариш облик.
И мислиш само да ту је било боравиште
воде. Неуништива елементарност.
Вечност свих водâ. И усуд потопа.
Без свода. И крова. Глад
свих твојих жеђи. Без утољења.

Штива су друго. Песма има порекло.
Сећања. Лектире подсвести. Бунцања.
Умишљене лекарије текста. Бачен
невидљив коноп. Ка лутајућем телу
духа. Хиљадуусти говор суштина.

Шапат. Тишину. Бујицу фикција.
Плеса под маскама. Несаницу.
У којој она прва и последња.
Јаросна. Јасновида. Опрезна.
Истина никада сазнате истине
речи. Утапа се. У нежној
одећи наде. Да она је права.

Дати облик. Захват је ласерског
сечива. У покушају спаса
континента речи. Острва спаса.

И бела застава. Марама
којом ветрови машу у знак
опроштаја. Заносном свету
који одувек знаш. По читавом
веку ишчекујућег. Трпељивог.
Ћутљивог. Усхитног проношења.
Стања песме у себи.

НАКЛОН СЕНКЕ

Језик је као песак. Расипа се. И сипи.
Но бациш ли га шакама међу облаке
срушиће те. Твојом лакомисленошћу.

Омотриш ли га. Као мајстори са метром
у руци. Што уграбе идеју куће на путу.
И седну уз оброк од винова листа
и које зрно грозда. Без лакомих вести.
И тешких обећања са новинског папира.

Загледани у јеленка на стази. Слутећи
да то је само стаза. Пuteви у будућност
неосветљени. Разровани раскошним
катастрофама. Час ту час тамо.
Док његови рошчићи благо закривљени
један ка другом. Попут загрљаја. Носе
зрно времена. Што као језик је. Сипи.

Али негде у тишини горљивог
ништавила. Са мало упорности.
У њему се може назрети триптих бића.
Као и увек у прочељу. Над узглављем.
Као оно што било је. И јесте. И биће.

Ни веће ни мање од душе.
Којој наклони се сенка. Сигурна

у то да нешто ће се збити. Да од тог
зрна трпљења. И сипње. Бистра.
Далековида капљица. Кристал битка.
Једном. И негде. Мора настати.

САБРАНОСТ

Тај осећај присуства. Кад све је
у времену близу. Блага сабраност.
Лебдење етра. Дашак свепостојања.
Као кад падне латица на усну.

Нешто је сасвим друго. Од убода.
копљем казаљке. Увода у смртност.
Или најава дигиталне компресе. Из које
све досегнуто. Сменом трептавих
цифри излије се. У већ изгубљено.

Боље је проћи кроз јесењи грм
голог трња. Не јадајући се.

Седети за столом. Са облаком.
Налик табаку папира. Загњурен
у ново. С пуним плодом шипка
на трну. Где расте стара бистрина.
Јер ту где трн је. Биће опет. Ружа.

ПЕТ ПО ПЕТ

Свако има својих пет минута.
И онај у бизнис-класи. И онај
на мосту. И онај испод моста.

И онај што се нађе на обичном
друмском путу. Крај којег
једном. Положена је једна.
Још обичнија. Кутија за обућу.

Одатле потичем.

Мада готово никада. Не помињем
кутију. Радије пишем. О безброј
ствари. Ситница.
Које читам у људима.

Сетим се Набокова. Који каже
да живот је талентованији
од нас. Да његова дела су
непредвидива. Неописива.

Не могу контролисати кључеве
и браве Случаја. Али ројење
случајности могу да наведем
да путују напред. У различитим
смеровима. Од којих. Док пишем.
Сваки може бити мој.

Као што душа заводи храпавост
коре. Усамљеног стабла.
Начином ветра. Учи га да проговори
смисленошћу ваздуха. Језиком
лишћа и птица. Да би била жива.

Имам стотину идентитета.
Јер свако. Па и ја.
Има својих пет минута.

А пет по пет. Отплови. И оде.
Као пуста река. Овај неумољиви.
Раскошни. Непоновљиви. Век.

На обали остави врећу заплета.
Кришку рајске јабуке.
Четвртасте. По мери кутије.

ПУТ БЕЛИХ КОСТИЈУ

Када бих знала
бар ту задњу његову
мисао. Да ли је то била
посвета Деци. Или нама.
Оцу. И мајци.

Када би ми вратили.
Икада. Бар кости.

Да спремим кошуљу.
Кравату. Одело.
Као и други.

Да саставим
и ставим у земљу.
Пут белих костију.

Да срочим свој живот.
И не оставим празну.
Лимену кутију.
Своју судбину.

*Дан избеглих. Београд,
Бусије, 4. август 2016.*

ПЕПЕО

Шта је могао голуб.
Храњен љубављу једног
човека. Док под руком
другог. Као усуд.
Океан поља и неба
изнедрио је пепео.

Ништа. Сем да загри
голубицу. Да још једном.
Хитро. Обнове љубавне завете.
У чврстом кљуну пољупца.

И понесу га. Историји
љубави. Историји пепела.

*Страдалима у пожару у градићу
Мате, у Грчкој, 23. јула 2018.*

ОБАЛА СПАСА

Пажња – људи су зли,
Одмори се – људи су добри
Вислава Шимборска

Седим беспослен. Оседео.
Све је већ сазидано. Створено.
Величанствени зидови неба.
Птице којима се не могу сетити
имена. Стабла распамећена
сеобама. Све је већ срушено.
Поплављено. Корачао сам
крупним корацима. Повлачио се
ситним бројањима остатка
Човечности. Ко ме да се тужим.

Седим на обали потопа.
Ја сам нестали чамац.
Ја сам весло спасиоца.
Ја сам несазидана кућа.
Ја сам цреп њеног крова.
Ја сам дубока шума. Ја сам
дрвена црквица у шуми.

У моју капу на клупи.
На моју голу. Изгубљену
главу. Падају пахуље.
Сан звезда ишчилеле снаге.

Њихов сам цар. Црна
патуљаста звезда. Резервоар
горива пометње. Експлозије.
Заноса таме. У скакутавим
корацима младог хоризонта
препознајем своје вене.
Гледам срећне људе.
Пролазе. Прносе судбине
које нисам имао.

Седим на обали Спаса.
Спасен сам.

Проневерио сам само
оно што није њихово.
Понео све што их је могло
задесити. Не мимоишавши ме.

ЛИЧНО

На фасади. У Теслиној.
Ишараној кишама.
И спрејом. *С гране на грану*
Тихо падају капље...
Киша пролећна.

Башо. Лично. У ситним.
Бешумним корацима вечности.

ПРЕД ПУТ

Хвала на свему што си ми
подарио. Даваоче крви.
Плавих вена духа. И других.
Небројених дарова живота.

Дивила сам им се. И чудила.
И изнова чудила.
Као на стаклу мраз кад црта.
Док плашим се дисања.
Да магију не растопи
нешто тако обично.
Попут моје близине.

Јер пуна мера датог
и ускраћеног довољна је
да испуни судбину једне
једине омчице. У ланцу врсте.

Већ избледелу. Лелујну.
И од мог напора да преотмем
слепом бату и модрој киши.
Пуноћу завета. Сјај неиспуњеног.
И дуг епохалном. У коме
сваки час сваки део мене
корача другим смером.

Оклевам. Где да је склоним.

Опасне су ладице звекета
свакодневних аксесоара.
Ништа мање и висинске полице.
На удару празничних и ратних
експлозија. Што односе памет.
Удове. Главу.

Мона Лиза и револвераш.
И даље. На пропутовању.

Како би револвераш уосталом
и могао заноћити у Музеју.
Он вреба. На углу.
Пред несавладивом вечношћу
Лепог. Што пролази само кад
није ти на уму. У творби Лепог.

Подари ми. Дароватељу причица
о изгубљеном. Ни мање ни више
од већ досуђеног. Немир
истраживача. Незадужен
кредитима слепе мрље мировања.
Неокружен камерама.

Мирис путовања. Што изнова
рађа путовања. И станицу
у широко разглашеној
тами. Ту где сам пренела
тежину језика. Да сврати неко.
Изгубљен у шкрипи запрепашћених.

И још непомрлих звезда.

Да скине калпак с чела.

Снег са капка. И с радосном
тугом откровења. Прочита.

Шта му је исписао близанац
брат. Камен у ципели.

СИЛАЗАК

И неко је рекао:
*Сестро нашег јаросног сећања,
о вредности је боље ћутати
ко је успео надвладати страх
храбар је заувек.*
Роберто Болањо

Силазак са узвисине
непрегледног гробља.
Крај великог болничког
комплекса. Тежак је.

Као силазак града мртвих.
У град. Сад кад ратови су
невидљивији. Елеганџији. Без капи
крви. Кад бити жив исто је
што и бити завејан пешчаним
ветром недоумица. Јеси ли жив.

*Видети у дану или години симбол
дана човекових и његових година,
претворити разарање година
у музику, жагор и симбол.*
Наша је шифра. Наш тајни знак.

Па пођимо онда. Моја Ружо.
Ионако већ дуго прикована сам

о јарбол твог трна. Одакле видим више.

Твоја и моја једра исте су латице.
Ништа сем опасног. А ипак.
Неизбежног дисања. И Песничка
уметност. На граничним
пољима. А у средишту ствари.
Истинита. Што и сад веје
свој чисти сетнозлатни прах.

Јер и у земљи мртвих. Од нечега се
мора почети. Шта би друго могао
владар пустоши. Помишљам.
У бесконачној самици победника.
Сем да у своје мигрене прими.
Ваздушном поштом. Мирисни
наш меморандум. Сећање стиха.
И земље. Предсказање очаја.

Љубавна заклињања твог
пупољка. Толико памћења.
И вечност. Вечност моје наде.

БЕЗ ЗБОГОМ

За песника Б. Ј.

Журим. Пре него што почне
зимско рачунање времена.
Пре него што удари онај
назавршени. Савршено
неодговорни олујни ветар.

Журим. Да скупим речи.
Да покушам. Док ми је време.
Да поравнам. Измирим. Смисао.
Са изгубљеним смислом.

Да сетим се значења.
Важних као укус лимунове
коре. Препознатљив свакад.
У коктелу. Под сваком
од љубавних поема.
Од некад. Од снова.

Од смисла дакле. Тако природно
и страсно неуплетеног
у измишљено. Свијеног у топли.
Стварни живот руже.
Баш толико. Да живети
могло би се и само
покрај ње. Само од ње.

Од сваког неизговоривог
стиха Руже. Што имао ме је.
Увек. Целим бићем. Свеједно
што боли. Што нисам увек
имала и ја њега. Зенемела.
Од неопорављеног.
Задњег ивера под тестером.
У буци пиране. На углу.

Журим. Да стигнем.
До стазе здравља.
Пре него што ишчезне
испред дечијих стопала.
Испред рехабилитационог
центра. Испред стазе корака.

Јер смисао је увек нека
одбрана. Једног по једног.
И најмањег смисла. Премда
волим и помешане акорде.
Као неко већ заморен
од ишчекивања одговора.
До ушију заљубљен. У првог
суседа свакодневља.

Журим. Да достигнем то.
Пре него што кажем Збогом.

Што можда и нећу рећи.

Јер ко би ми уосталом
и веровао. Кад остаће мој
траг у мобилном спремишту
хиљаде виртуелних поздрава.

У безгаласној икони сунчевог
осмеха. Месечинасте туге.

Једнако као и када дошапнем:
Ту сам. Долазим. И изговорим
то што лако се откине.
И полети. Изјутра. У поноћ.
У поверљиви микрофон.
Уграђен у самоћу екрана.

Јер ко би веровао да уистину
постојим. У невидљивом коверту.
За тили час избрисане адресе.
И да јесам. Ту. И тако. Доступна
сада. Једном. И никад више.

И чему Збогом. Кад нико неће
ни приметити да нисам ту.

Више волим ексклузиву.
Живот. Крик. Тај гриф
гитаре. Јаворово или
ружино дрво њеног врата.

Док нестајем у слици свих
слика. Мелодији.
Моје земље порекла.

Изговарајући уобичајено.
Нехајно. Довиђења.
Видећемо се. У поезији.

31. октобар 2017.

КОС

Размислићу шта је за остављање
и мртво лишће поспремићу.

Тако је то увек било.
То је закон. Добро знам.

Само ми је жао поломљених грана
А лањска гнезда бацити нећу.

Јан Скацел

То је тај час. На ободу ноћи.
Кад камион Градске чистоће.
Дубоког ждрела. Застане.
Захвати пуну ускладиштеност смећа.
Уз лупу. Чегрт метала и стакла.
И саспе га у гротло општег ништавила.

А момак у наранџастом стане
на задњу папучицу. И извијен
у акробатском луку. Како би га
у ретровизору добро видео возач.
Довикне – Готово. Крећи.

Нестане некако у тај час
и ритмични транс звука из оближњег
ноћног клуба. Цијук кочница
на мотору пара заустављеног

испред улаза број девет. За последњи
пољубац лакуноћ сеансе.
Уз пропратни ритам загрљаја
што не престаје из транзисторског
радија. И кикот и смех разилазеће
дружине. И сав депонијски метеж
смореног. Слуђеног дана.

То је тај час. Кад из полусна
зачујем коса. Јасан цвркут.
Убод невидљивог кљуна.
Што пара ме. Из жбуна. И каже:
Чиста буди. Зато те будим.

И ето. Ничија нисам. У времену тајне
разбрајалице. Ноћног зрака.
Кад помишљам куд се запутих.
И где то доспех. Или. Да ли сам
залуд путовала. И завидим ли.
Иком. Или Неком. Можда. Ко је пре
стигао циљу. И где би тај циљ био.

Сем у тој тачки гласа. Што размиче
и таласа влати. И струне. У мени.
Тако да у исти час чујем
изгубљено. И недосежно.
Преступ и пад. У трци.
За коју ме није пријавио нико.
Сем божјих дана. У помешаним
скалама звука. Са трнком греха.
У мени. Што тиња. Као у сваком.
У жељи. Коју не изговорих.

Али онда. Да ли је. Да ли.
Изистински. То и била. Жудња.

Не можеш поклопити срце руком.
И спречити га да туче. За сваког
живутка. Вредног треперења.
А бити спасен те жеље да будеш
жена и дете. Дечарац старац.
У самој бити пламена и праха.
У који тону човечанства.

Није ли ванпојамно песми. Прећутати.
Јер иза прећутаног. Већ стиже врели
прекор учитељице живота. Та мрља
празнине. Стих без покрића.
Бланко меница. Греха безгрешности.

Без којег и ниси сасвим. До краја
искрен. У тамници тела.
Ни истинит. Чист. И свој.

Јер шта је та грешна мрва. Анонимне
људске суштине. Коштице. Којој си овој
душе што лута и што се пита.

Шта је. Спрам димног зноја
планете. Ратова звезда.
Од којих у лејама подједнако вену
коров и трава. И рајска јабука.

Готово ништа. Спрам влажног пољупца.
Што чека снагу пресељења.

Ка другом. Драгом. Непознатом
месту и бићу. У мени.

Јер сав свет. Од рођења.
сажет је у осу саплићућег смисла.
Толико да сачињена сам и ја
просто. Од себе. Од збуњујуће
моћи Другог у мени.

Кренеш ка њему. Чини се да
сасвим је у досегу поимања. Речи.
А иза тебе остане. Као у полусну.
Недорасло. Гладно. По једно Ја.

Ето мог приношења. Греха.
Стиха. Огледа с истином. И том
капљом искупљења. Поезијом.

Јер готово да уз плашт путника.
Што црн је. Тако црн. Од дрхтања.
И киша. Видиш већ саме рашивке
и голе кости. Недоумица. И страха.
Да без тријумфа и пораза. И голог грла.
Готово и не остаје ништа.

А опет. Златна је. Од везених слова.
Свака та грешна кап. Прамајчинске
чистоте. Као што исто. Када га преокренеш.
Друго је. Различито. И усавршава
природу истог. И више није исто.

Па могу с тим благом Поезије.
И не питајући се одбацих ли
прерано. Непромишљено.
Сав терет додира. Звука.
Не довикнув са моје стране ноћи.
Олако возачу: Готово је – носи.

Оставити нешто. Дубокој тишини.
А понешто ипак рећи Косу.

ТАМО

Боже тихих корака. Тихих ствари.
Кад будем тамо. Где душе су близу.
Хоће ли ме препознати. Вољени.
Тако нагу. Без родног ожиљка речи.

Они. Којима одавде путујем.
Дугим пругама молитви.
Ласерским бљеском речи. Што крче
прашуме. Ломе сувишни мобилијар.
Дивљи. Несазнатљиви свемир.

Учитељу дикције постојања.
Шта ћу ти. Тамо. Тако неодевена.
Без твојих светих учења
да у Речи је све што јесте.
Прва и последња истина које има.

И како ћу. Након бродолома ове
библиотеке у мени. На промаји.
На пучини. Без сидра речи.
Утоварених у утробе бродовља.
Незнаних превозника на црно.
Мог блага укотвљеног у просте
корице склопљених дланова.
Као деца кад држе клиску
бодљикаву травку. Што измакне.
А тражи да се понови игра.
Увод у постојање.

Кад будем тамо. На бесконачној
пешчаној обали спаса. Где гласове
акустичког била. Једнако као и боса
стопала прозрочних бестелесности.
Запљускује исти океан. Без звука.

Без стотине дубоких пољубаца
екстазе. И блаженства. Експлозије.
Што рађа и утврђује паклене рајеве.
Двојства. Између усана. Ових овде.
У заносима и обманама једине
знане полифоничности залуталих.
Егзотике. И егзодуса. Оних других.
Сред хаоса срећно пронађених.

О круно тишине. Шта ће ти ови
раскинути медаљони и пафте.
Срмени откови звука. Ситнина
ћутње. У коју под прстима мрвим
малог земног идола од блата.

А не знам коме. На којој још
непометеној станици поноћи.
Или ране зоре. Са мокрим странама
јучерашњих новина. У брзини
остављених ђеврека. Упола
изречених опроштаја на перону.
И у каквом завежљају. Да оставим.
Идентитет. У пролому. Пролазу.
Прелому. На овде и тамо.
У кенотафу.
Јединог што имам. Речи...

У ПОДНОЖЈУ ПЕСМЕ

СЕМИОТИКА ПРЕДГРАЂА

Порфир, – ѓра м (гр. *Porphyra*, гримиз, пурпур), минер. Површинска еруптивна руда велике тврдоће, користи се и за споменике, поплочавање подова и др. (Иван Клајн, Милан Шипка, *Велики речник страних речи и израза*. Прометеј, Нови Сад, 2008).

Блокеј (м), *блокеја* – метална плочица за заштиту врха ципеле или потпетице (Иван Клајн, Милан Шипка, *Велики речник страних речи и израза*).

Калдрма (ж) *калдрме* – тур. *Kaldırım* – грубо, неравно камење којим се поплочавају путеви и улице (Иван Клајн, Милан Шипка, *Велики речник страних речи и израза*).

СО

Ту где укрштају се трамвајске / и железничке пруге – Железничка станица Београд–Главна, на Савском тргу у Београду, грађена је између 1882. и 1885. по плановима архитекте Драгутина Милутиновића. Има статус споменика културе. Обликована је у духу академизма и изграђена као репрезентативно здање, по узору на железничке станице великих европских земаља. Сведочанство је техничког и архитектонског развоја Србије у последњим деценијама 19. века. Место где је станица изграђена звало се *Циганска бара* и касније *Бара Венеција*. Жила је куцавица града: жива слика одлазака, долазака, пруга које воде ка унутрашњости и ка Европи, место случајних и заказаних састанака, симбол

непрекидног кретања. Окружена је хотелима, продавницама, киосцима, у непосредној близини културних и других институција (Палата правде, Специјална болница *Свети Сава*). Трг где се налази ово здање препун је аутобуских и такси станица, чије трасе воде у свим правцима – ка центру или периферији – стварајући ритам овог дела града који више од једнога века није ни у једном сату дана или ноћи није заспао.

Први воз кренуо је са станице ка Земуну уз дворске почасти, 20. августа (1. септембра) 1884. године у 15 часова. Први путници били су краљ Милан, краљица Наталија и престолонаследник Александар Обреновић, на путу ка Бечу. Свечаном отварању станице присуствовало је више од 200 иностраних званица и више хиљада грађана. Прва композиција ка Нишу кренула је три дана касније, док је прва редовна линија кренула према Нишу 3./15. септембра у 6 часова. Истог дана, отворена је и линија до Пеште, а у почетку су на овим линијама саобраћала по два воза дневно. Од 1980. до 2009. године, поред улаза у станицу стајала је локомотива Плавог воза који је превозио маршала Тита.

Међународни воз за Будимпешту, последњи који је са ове станице кренуо, испраћен је у суботу, 30. јуна 2018, у 21.40 часова, са првог колосека, уз цвеће, песму и понешто суза окупљених грађана. Знак за полазак машиновођи Зорану Ђурђевићу дао је некадашњи отправник и шеф станице Ђурађ Мајсторовић. Радни век ове станице, који је трајао близу 49.000 дана, постао је архивски податак, слика сећања и музејска успомена.

ИМАГИНАРИЈУМ СУЗЕ

Имагинаријум сузе – према истоименом пројекту холандског фотографа Мориса Микерса, који је омогућио да се упозна свет суза. Окривши да постоје основне, *рефлексивне* и *емоционалне сузе*, он је отишао и даље, непосредно фотографишући сузе настале у различитим тренуцима, радости,

туге, или оне које настају при неким свакодневним радњама, које спонтано доводе до сузења ока. Фотографишући сваку реално насталу сузу, издвојену пипетом, најчешће са лица својих пријатеља, дошао је од открића да је у овом микросвету суза, свака различита. „Наука каже да свака суза има другачију вискозност и састав. Све сузе садрже бројне биолошке супстанце, укључујући уља, антитела и ензиме”, каже Микерс. Он је томе придодао и сазнање да „Структуре посматране микроскопом и на фотографијама чине веома кристалисане соли, које приликом сушења доводе до различитих облика и формација. Према налазима овог фотографа „Чак и две ‘психичке сузе’, које имају идентичан хемијски састав, могу изблиза изгледати потпуно другачије”.

ПОХВАЛА ПУТА КА ПЛАНИНИ

Треба допешачити / Упркос лебдењу – Петочлана посада Међународне свемирске станице (која је заједнички појекат шест свемирских агенција – САД, Русије, Јапана, Канаде, Бразила и Европске свемирске агенције), у својој мисији, 2017, након месец и по дана, на 360 км од наше планете, морала је крајем маја да напусти станицу, како би поставила нови софтвер у коме се чувају резервни подаци. Овај задатак је поверен команданту *Пеги Витсон*, вођи експедиције коју чине њен колега из САД, двојица руских и један француски астронаут. Она је припремила сам софтвер, док је њен колега инжењер лета *Џек Фишер* био задужен за антене које служе побољшању бежичне комуникације током будућих свемирских шетњи. Пеги Витсон је иначе рекордерка по трајању боравка у отвореном простору, ван свемирских бродова, и у „шетњама по свемиру”. Своју функцију вође експедиције добила 2007, на својој другој мисији, а први пут је летела у космос 2002. Трећи пут је на МСС стигла руском летилицом „Сојуз 03”. Са овог пута Пеги Витсон (57, иначе биохемичарка), на Земљу се вратила септембра 2017, капсулом Сојуз, након 288 дана проведених у свемиру, што значи да је током

своје каријере у орбити провела 665 дана, поставши тако и рекордер САД („Политика”, 24. мај 2017, и септембра 2017, као и други светски медији).

НОЋ ГРЕЈЕ

Уплагана смоква – друго име за *фикус бензамин*, једну од најлепших собних биљака. Може да се обликује попут грма, због чега га зову и *бонсаи дрво*, а може да расте слободно, попут тропског. Изузетно је осетљив на промене места, температуре и осветљења. Не подности промају. На сваку непогодност одговориће брзо опадањем листова. Тражи светло, али је задовољан и полусенком, а одлично успева када стоји заштићен и безбедан, испред огледала.

Галерија – Графичког колектива. Култно место Београда, стециште уметника и публике, на Обилићевом венцу. Графички колектив основала је 1949. прва генерација Графичког одсека Академије ликовне уметности: Бошко Карановић, Мирјана Михач, Драгослав Стојановић Сип, Миле Петровић и Драгољуб Кажих из класе професора Михаила С. Петрова. Оснивачима Графичког колектива убрзо су се придружили и други уметници – Стојан Ћелић, Младен Србиновић, Михаило Петров, Марио Маскарели, Лазар Вујаклија, Александар Луковић, регистровани 1953. као Уметничка група са једанаест чланова. Графички колектив део је историје савремене српске и југословенске културе друге половине 20. века, као фокус уметничког живота, место промоције савремене графике, графичког дизајна и различитих облика визуелне уметности. Током 70 година Галерија је остварила више од 1500 изложби домаћих и светских уметника (Дали, Шагал. Вазарели...). Поседује колекцију од око 5000 дела и сарађује са око две хиљаде уметника. Применом Закона о враћању приватне имовине првобитним власницима, Галерија је јула 2018. приморана да напусти свој простор, који је и сам уметничко дело – осмислио га је и остварио чувени архитекта *Пеђа Ристић* (Београд, 17. јануар 1931 – Београд, 5. август

2019). Пресељење Галерије тако се придужује причи о сеобама новог доба, и трагању за новим домом, или бар привременим смештајем.

ЈЕДАН ЧОВЕК, ЈЕДНА ЖЕНА

Махоук (Mohawk), најисточније племе из савеза Ирокеза, чији припадници су настањени западно од Шенектедија у Њујорку. Бурне историје, навикли да учине све како би преживели, познати и по томе што се нису бојали висина, те су их називали *Skywalkers* – „Небески шетачи”. Једна група ових Индијанаца постала је позната по томе што је помагала у изградњи Емпајр Стејт Билдинга али и других небодера. У паузама за ручак они седе на челичним гредама, њишу ногама високо изнад њујоршких улица, или ходају „кроз ваздах”, 50 спратова изнад земље, по греди широкој тек петнаестак центиметара. Данас су инспирација храбрим градитељима који постављају и спајају у металне контстукције на грађевинама.

Весна Парун (Зларин, 10. април 1922 – Стубичке Топлице, 25. октобар 2010) била је песник, драмски и дечји писац. Неке од књига је сама штампала и продавала, понекад и илустровала. Од 1945. објављује песме по часописима и листовима. Дела су јој преведена на више језика. Преводила је Хајнеа, Гетеа, Рилкеа. Објављено је преко 70 књига њене поезије и прозе. Прву збирку *Зоре и вихори*, коју 1947. објављује Друштво књижевника Хрватске, као уредник је потписао Густав Крклец, а насловницу књиге урадио је Едо Муртић. Позната по хуманости и храбрости, једна је од најистакнутијих личности хрватске поезије и књижевности за децу у другој половини 20. века. Прва је жена у Хрватској која је живела искључиво од књижевности, и за њу.

BACK TO BLACK

Свилено дрво – други назив за албицију

На блиској води – спрам београдског Ушћа, на Калемегдану, одржан је последњи концерт енглеске диве *Ејми Вајнхаус*, 19. јуна 2011, пред око двадесет хиљада поклоника њене музике. Остаће упамћен као потпуни фијаско, будући да певачица није успела да се опорави након лечења од конзумирања дроге. Ејми Вајнхаус (*Amy Jade Winehouse*) рођена је 14. септембра 1983, преминула 23. јуна 2011, само четири дана након београдског концерта. Певачица и аутор песама, позната по дубоком, изражајном контралту, и песмама које чине ектлектичну мешавину соула, ритам и блуза и џеза, којима је дала свој печат. *Back to Black* је иначе њен други и последњи студијски албум, снимљен 27. октобра 2006 (Island Records), те овај назив остаје најпотпунији и најсажетији мemento, лајтмотив њених песама и симболични знамен краја њеног животног и стваралачког пута.

ЕКСТРАВАГАНЦА

Дива Тифани – *Tiffany*, атрактивна мачка, дуге свиленасте црне длаке. Долази на свет са плавим очима, које се мењају у сиву, а потом, код одраслих мачака, постају златне, помало искошене. Посебно се истиче реп, дуг, раскошне длаке. Има нарав преузету из две своје предачке линије – живахнија је од просечне дугодлаке персијске мачке, али не тако необузdana попут просечне бурманске. Углавном се сматра очаравајућом.

ПРАИЗВЕДБА

Пре заказаног јавног читања – Необични ротороти Института *Михајло Пупин*, у Београду, Нао и Мигел де Сервантес отворили су јуче у Институту Сервантес у Београду јавно читање чувеног романа *Дон Кихот*. Одломци из најпревођеније књиге на свету после Библије чули су се на 35 језика. Београд се тако придружио Мадриду и другим

градовима света, где се јавно читање авантура Дон Кихота и Санча Пансе организује више од две деценије. Директор Института Сервантес Енрике Кемањо Гарсија подсетио је да су неколико месеци након објављивања Дон Кихота, 1605. године, 262 примерка романа послата у Мексико, а 100 у Колумбију, да су Британци на свом језику читали Сервантесово ремек дело 1612, године, Французи две године касније, Италијани 1622, а Холанђани 1657, а да је 1895. године први пут *Дон Кихот* у целости преведен на српски језик. Приликом овог читања, реченице великог шпанског писца чуле су се и на арапском, хебрејском, корејском, каталонском, галијском, баскијском, кечуа, свахилију и другим језицима, уз учешће представника амбасада. (Према тексту „*Дон Кихот* се читао у Београду на 35 језика”. „Политика”, 25. април 2017).

Дон Кихот је први пут преведен на српски језик 1895. године у делу под називом *Велеумни племић Дон Кихот од Манче*, у издању Задужбине И. М. Коларца. Преводилац је био Ђорђе Поповић-Даничар. То је истовремено био и први превод на један од јужнословенских језика.

Други превод је урадио Душко Вртунски (превод стихова Д. Вртунски и Бранимир Живојиновић) под називом *Оштроумни племић Дон Кихот од Манче*, а објављен је 1988. године у издању Матице српске и београдске издавачке куће Вајат.

Трећи превод је урадила Александра Манчић, објављен је 2005. године у издању куће „Рад”. Манчићева је књизи дала и нови наслов: *Маштоглави идалго Дон Кихоте од Манче*.

Болест маите и срца – из једног писма Бранка Миљковића, из нишких гимназијских дана, младалачкој и платонској љубави, Љиљани Илић, којој, прегрштима цитата и речи, у исти мах оцењених и као сувишно „блбетање”, спрам узвишености осећања, тумачи своју неизговориву *духовну потребу за љубављу*. (Димитрије Миленковић: Бранко Миљ-

ковић – „Судбински глас песника”, фељтон, бр. 7, „Политика”, 22. фебруар 2018).

АНТОЛОГИЈЕ, ГРАД

Халезија – *Halesia*, име добила по свом проналазачу природњаку Хејзу, који је живео крајем 17. и почетком 18. века. Жбун или мало дрво са једногодишњим лишћем, овалног, елиптичног или зашиљеног облика. Расте на сунчаним или сеновитим местима, у парковима, у алејама, или појединачно. Цвета од марта до маја, понекад и дуже. Цветови су јој звонасти, беле или ружичасте боје, скупљени у цвасти лепих, viseћих, звонастих облика, због чега је зову и *сребрно звонце*, *снежно звонце*, или *дрво капајућег снега*. Неколико врста при зарезивању коре ствара мирисну смолу, лековитих својстава, која се користи у медицини, а и у изради парфема.

РАСУТА СВЕТЛОСТ, ХАРФА

Пред фрагментом лика / на топлом зиду – Повод песме је изложба *Српско уметничко наслеђе на Косову и Метохији*, у Галерији САНУ, новембра 2017, и упечатљивост уметничких дела, сачуваних од времена и разарања, која су преостала као репрезентативни знамен културног наслеђа. Песма посебно апострофира импресивне фрагменте фресака из Манастира Бањска (1316/1317-1321), као својеврсно сведочанство теме Изложбе и Каталога: *Идентитет, значај, угроженост*.

Фрагменти приказују део главе средовечног мушкаца са смеђом брадом и брковима, у полупрофилу, и део позадине (Пано 1, уломак I₄) и делове три главе, где је код средишњег лика видљиво лево око (уломак П₃). Фрагменти су пронађени у последњој деценији 20. века, а вероватно су припадали истој композицији. У Каталогу је наведено: „Реч је о штафажним фигурама, какве се у доба ренесансе Палеолога сусрећу у оквиру бројих сцена”. Ту су такође и фрагменти који приказују полупрофил, део лица окренутог удесно: нос, лево око, леви образ (Пано 2, уломак III₁₀), као и лик са делом леве

обрве и чела изнад ње (уломак III₆). Оба фрагмента су пронађена 2007. године, у сонди уз северна бочна врата цркве.

Ласерска харфа – виртуални инструмент, ефектног изгледа, налик реалној харфи, који уместо жица користи ласерске зраке. На њој је могуће свирати, јер производи звуке сличне стварној харфи, прекидом ласерског зрака. У основи овог инструмента је корачни мотор (врста електромотора без четкица, који претвара дигиталне пулсеве струје у фиксне инкременте угаоног померања, назване кораци). На њему је огледало у које је уперен ласер. Брзим померањем ласера лево и десно, ствара се оптичка варка да постоји више зракова ласера. Када се зрак ласера прекине, сензор детектује да је ласер прекинут и на основу положаја у коме је мотор зна коју ноту је потребно да одсвира.

НАКЛОН СЕНКЕ

Језик је као песак – Збигњев Херберт, „Писмо Ришарду Крињићком”. *Изабране песме*. Трећи трг, Београд, 2016.

ПЕТ ПО ПЕТ

Кутија за обућу – Повод за песму је тв интервју са младом редитељком и писцем сценарија, М.Н. из једног града у Србији. Иако је након упорног трагања открила ко је њена мајка, која ју је, одмах по рођењу, оставила у једној картонској кутији, уз пут, а тако сазнала и своје право име, она и даље носи име које су јој дали усвојитељи, које сматра својом породицом, и окриљем, у којем ствара.

Набоков – „Да, живот је талентованији од нас”; уздахну писац, куцкајући картонским филтером цигарете о поклопац табакере. „Какве само заплете понекад смишља! Како се надмеће с тим божанством. Његова дела су непредвидива, неописива”. „На преостаје нам ништа друго осим да варамо”, надовеза се писац, расејано убацивши шибицу у критичареву празну чашу за вино”. „Са његовом творевином можемо

да поступамо само онако као што филмски режисер поступа са неким чувеним романом... Баш тако и ми, преиначујемо теме из живота у складу са својом тежњом ка некаквој условној хармонији, ка уметничкој јазгровитости. Зачињавамо свој безукусни плагијат властитим смицалицама” (Владимир Набоков, „Путник”, Повеља, 1, 2017, стр. 55. Превео Ален Бешвић).

ПУТ БЕЛИХ КОСТИЈУ

Бусије – приградско насеље формирано 1997. године, када је градска општина Земун (Београд) продала земљиште (1.300 плацева) за релативно ниску цену углавном избеглицима из Хрватске и БиХ после операције Олуја, почетком августа 1995, иако претходно ово подручје није било предвиђено за урбану градњу. Становници су почели да легализују своје куће, уведена је аутобуска линија, почела је са радом амбуланта, Радио станица Бусије. Насеље има око 5000 становника, а имена улица су често дата према знаменитим личностима из крајева из којих су се становници доселили.

Песма је делимично надграђена аутентична исповест једне од мајки, становнице овог насеља.

ПЕПЕО

Повод песме је кратки разговор са власником изгореле куће и голубарника, сред призора угљенисаних кућа и башти, улица и аутомобила. Он је испричао да је, након пожара катастрофалних размера, затекао своје голубове, у изгорелим кавезима, у паровима – остали су до краја један уз другог. Вести из градића Мате у Грчкој, у близини Атине, где је сред ужареног јула 2018, када су екстремно високе температуре биле забележене и у „најхладнијим” земљама света, избио пожар који се ширио огромном брзином, потресле су свет, јер је том приликом изгубљено стотину живота. Пожар изазван непажњом човека који је палио суву траву и грање, 23. јула 2018, однео је куће, имовину, путеве и поља. Житељи

овог градића, и туристи, покушали су да нађу спас, бежећи пред ватром пут мора. Страдало је близу стотину људи, двадесет и три детета. Њихов последњи гест одбране најчешће је био љубав, покушај заштите највољенијих. Нека тела су била угњенисана толико да их форензичари нису могли идентификовати, неки су изгубили живот и у самом мору. Девеугодише близнакиње, Софија и Василики, за којима је трагала цела Грчка, у нади да су преживеле – пронађене су у загрљају баке и деде, и тако су постале симбол ове катастрофе. Људи су пронађени са својим брачним паровима, или су у загрљају носили и своје кућне љубимце, псе. На степеницама које воде према обали и пешчаној плажи, нађено је двадесет и шест тела људи који су у смрт отишли загрљени. Око 700 стотина људи евакуисано је морским путем, са плажа, којима је такође претио пожар. За градић се говори да више не постоји.

ПРЕД ПУТ

Мона Лиза и револвераи – дело Оље Ивањицки (познато и као *Мона Лиза и човек са пиштољем*), уље на платну 200x 140, 1975. Оља Ивањицки (10. мај 1931 – 24. јуни 2009), под правим именом Олга, рођена је у Панчеву у руској болници. Њени родитељи, отац Василиј Васиљенко Ивањицки и мајка Вероника Михајловна Пјотровска су у Србију дошли као прогнаници из Русије након Октобарске револуције. Живели су у Крагујевцу, одакле је и Оља Ивањицки дошла у Београд, на Академију за ликовне уметности. Уписала је вајарство, али се од самог почетка углавном бавила сликарством.

Године 1957. настаје група Медиала, коју су представљали млади сликари, писци, филозофи, архитекти и композитори, и пре свега оснивачи: Милић од Мачве, Леонид Шејка, Милован Видак, Светозар Самуровић, Коста Брадић, Сениша Вуковић, Миро Главуртић и Оља Ивањицки, за коју сликар Сениша Вуковић пише: „Ова југословенска Русиња од најранијих почетака била је необична по много чему, па ју је све

необично, поред осталог, стално привлачило”. „Тако је, на пример, Оља могла да буде опчињена италијанском ренесансом, а да истовремено будно прати актуелне трендове. ... Поп-арт, поступци бизарне композиције који сведоче о актуелним збивањима, људима и догађајима, све је то привлачило Ољу. Тако се на њеним платнима појављују чувени амерички и руски космонаути, чувени политичари, светске лепотице и много шта што би забележио савремени хроничар.” („Око Медиале”, „Политика”, 21, 8. фебруар 2018). Остаје пак забележено и то да је „Свим члановима Медиале била заједничка једна једина идеја: бескрајна љубав према уметности и бескрајно веровање у њене свеукупне моћи”.

Славко Гордић НА ГРАНИЧНИМ ПОЉИМА

Уз све заједничке и постојане песничко-поетичке особне знаке, најновију књигу Тање Крагујевић раздвајају од претходне упадљиве тематске и формално-стилске разлике. Док је *Корона* (2017) заглавана у свет детињства и завичаја, „мистику његове недосежности и присности његових призива”, како стоји у малом песникињином аутопортрету на последњој страни књиге, дотле *Extravaganza* (2019), уз ретке просеве раних сећања, има време садашње и читање (веле)града за своју градивну, мотивску окосницу, макар неретко временско-просторни домен песме сезао од древног паха повеља до космонаутске *нестварно-стварне шетње у свемиру*. Можда је управо тај недоглед *свепостојања*, уз *хатичну хитрину* појавне стварности, и узроковао промену даха и замаха, те се сада – насупрот дисциплинованом шестостиху *Короне* као њеном једином, униформном обрасцу – сусрећемо с махом дугим песмама, „сижејним” причама у стиху, тоном и структуром налик поемама, баладама и својеврсним поетским расправама.

Родно место ових песама су улице, раскршћа и подземни пролази, болница и књижница, галерија и концертна сала, пијаца, маркет, *умножени низови стаклених витрина*, препуни аутобуси, прозори и кровови, као и дигитална сфера стварности, непозната, дакако, све даљем свету детињства у Сенти, на Тиси. Призори и њихови махом безимени актери као да чине пренасељеним свет ове поезије, при чему тој кипућој бујности упадљиву меру живости придаје готово неисцрпна енергија асоцијација, поређења, претпоставки, упитних, контрастних и дисјунктивних ројева речи, мисли

и примисли песничког субјекта у стању трајно *повишених нулсација*, саображених, као у огледалу, *лелујном хаосу* самога града. Импресију предметног и вербалног обиља, понекад потенцираног техником каталога, посебно појачава од раније нам знана склоност песникиње ка синтаксичко-интонационом и интерпункцијском ломљењу реченице, што њеном стиху придаје задиханост хода узбрдицом, како би (поводом Вељка Петровића) рекла Десанка Максимовић.

Варљива је, међутим, бујност и чујност свега виђеног и ослушнутог *међу милионима стопа на асфалту*. Све спољашње се интериоризује и преображава у светлости *звезде, изнутра*. Привидни су *семиотика предграђа* и *значања града*, или су тек хомологни кривуљи *танке линије* никад непретргнутог тока унутарњег полилога осета, осећања, сећања, слутњи, рефлексива и, никако најређе, муњевитих прозрења о смислу сопствених и туђих стваралачких недоумица: *Бити песник једног живота. / Мало је. Или довољно*. Бројност, разнобојност и семантичко-експресивно богатство поетских просева овог дневника у стиховима тешко би могле представити и знатно екстензивније парафразе и наводи. И отуд, или понајпре отуд, што *сваки час сваки део мене / корача другим смером*, како то већ, радосно, зачуђено или самопрекорно, каже песнички субјект.

Тон ових песама, увек распознатљив у поезији Тање Крагујевић, бодар је али не и бучан, понесен али не и патетичан, свагда афектом обојен али не и сентименталан, исповедан али без индискреција. Новина је, можда, реквијемски и завештајни призвук неколико истински сугестивних, незаборавних песама с краја књиге, које зацело будући антологичари неће моћи превидети.

А тематско-значањска средишта? Подразумевајући већ поменуто свеприсутство града као јунака, амбијента, трага и знака свега минулог, садашњег и будућег, могли бисмо – уз неизбежну меру интерпретативног насиља – рећи како три главне инспирације управљају најновијим оглашавањем

наше песникиње. Оне су, дакако, неразлучиве, и смеју се раздвајати само у радне сврхе.

Прва је љубав и самилост, у најширем смислу, па и хуманизам и етичност, макар помало и зебли од оваквих ознака – ако је већ опште место да се етичка инспирација најтеже поетизује. Како год, срце наше песникиње *туче за сваког живутка, за цветуљак што зове се пркос, за јеленка и вилиног коњица, за оне најнесрећније међу нама, попут просјакиње – Безизразно туђе. / Себи. / И свом болу.* Поред оваквих, краткоминутних новела *бездомних*, с којима нам се лако могла догодити замена улога, као и са азилантима, страдалницима у пожарима или у елементарним непогодама, налазимо, у наше песникиње и „приче” о одважном инату са судбином, старењем, самоћом. Песма по којој је насловљена књига има за своју јунакињу бурманско-персијску мачку чија *брижљиво негована екстраваганца* као да бива модел храбрости и непристајања на задати живот. Тако ће и понеко од нас, на песникињину радост, као у скоку с крова на кров, под старост отићи у алпинисте или почети да учи санскрит. Мора се, само тако: *Упорно. / И са вољом. / Ширити вера у живот.* То ширење вере у живот неодвојиво је, као и у ранијим песмама из истог пера, од љубави и саосећања – понајпре за мало и нејако, рањено и рањиво. И од бриге. *О свему ломном. И ломљивом.*

Други инспиративно-тематски круг, назовимо га ауто-поетичким, својом кружницом обухвата или макар успутно додирује вишеструку тајну и смисао стварања. Многа је песма овде, изричито или алузивно, песма о песми. Престоно место тих питања-и-одговора могле би бити ове две мале строфе: *Зашто пишем. / Зашто живим. / Поклапа се. // Иста апорема. / Браним. Ружу. / Браним се. Ружом.* Нимало случајно, ауторки песничке књиге *Хлеб од ружа* (2012) ружа ће, писана малим или великим словом, бити мотивско и симболичко полазиште у трагању за смислом, или бежању од *саплићућег смисла*, и сабирни центар поетских доказа за

одбрану света и човека лепотом и стварањем. *Од некад. Од снова. / / Од смисла дакле. Тако природно / и страшно неуплетеног / у измишљено. Свијеног у топли. / Стварни живот руже. / Баш толико. Да живети / могло би се и само / покрај ње. Само од ње.* Тако се, успут речено, не само овом књигом, придружује Тања Крагујевић низу знаних српских песника – и оних светских, од трагичног Паула Целана до егзалтацијом заценутог Латиноамериканца Хавијера Виљаурутије – којима је управо ружа топос досежног или недосежног смисла, лепоте, спасења.

Трећи неформални циклус, инспиративни и „проблемски”, законито изводи нашу песникињу на *гранична поља*. Макар, бар на први поглед, и не била песник религиозног сензибилитета, Тања се суочавала с последњим питањима и у ранијем свом певању. Сад је тај сусрет видљивији, упркос и даље преовлађујуће химничном тону вере уз живот. Већ у једанаестој песми, језгровитој минијатури „Понеко саздан”, читалац наслути нагорак укус егзистенције оних који су лишени среће *финих решења* и талента лакоће постојања: *Понеко саздан је од финих / решења. Фино једри између / чупова ваздуха и воде. / Глатких добардан реченица. / Свим странама света. / / Никада не сазна како је / када зашкрипе. Попуцају кости. / Кад изнесеш потопљени брод. На леђима. / / И како је. Када камен / изнова претвараиш у срце.* Коју страницу потом, у песми дужој од ове тачно пет пута („Ни овде ни тамо”), лирски јунак сновиди сличну поделу улога у постхумном свету: *Неке душе настане се / како је и написано. На небу. / / Неке се не дају смирити.* Сад следи подужи опис утварног тумарања ових других земним светом, од врата до врата, на којима су сад плочице са напознатим именима. Тренутак смирења само потенцира стање уклетости, недоумица и безизлаза: *О Боже. Обрате се / Творцу врлина. Законодавцу. / Искушаватељу. Ономе / што кажњава. Или прашта. / / Нити ми је да останем. / Нити да се вратим. / / Једнако си и свуда. / Неразговетан. / Подједнако одсутан. / Јер*

*правда што ме има / на бесконачном путу. / Налик је казни. /
/ Загрижена сам незрела / јабука. А већ трула. / Под твојим
стаблом. / / Ни овде ни тамо. Не видим. / Где сам погрешио.
Нови сусрет с Апсолутом као да је одложен до самог краја,
до последње, завештајне, да не кажемо тестаментарне песме,
која читаоца осавља без даха. А дотле ће лирски јунак, сав од
овог света, волети и бранити од заборавља сваку секунду садашњости,
укључујући и најпролазније, какав је онај Златник.
/ У дну боце. / Сунце што присти у чаши. И, у силној чежњи
за својим свеприсуством, жалити, у песми с насловом „Важно”,
што му је дат само један живот и један језик. А хтео би
другде. / И даље. Да живиш. / Живот малих ствари. / Да разумеш
језик / и најмањег бића.*

Наредна строфа има прекретно место не само у драматургији *Extravaganze* него, рекло би се, и у спиралним вијагањима и успињањима песникаињиног погледа на свет и реч: *За све велико. Треба / стајати очију уперених / ка небу. Са којим је / тешко на дуже стазе. / Из секунде у секунд. / Остани на вези.* Одавде пут води ка већ најављеној, закључним местом привилегованој песми „Тамо”. Од њених осам строфа наводимо прву, трећу и две последње, као наговор на читање не само ове песме и ове књиге, него и свеукупног песничког *вибраријума* Тање Крагујевић над тајнама Смисла, Речи, Створитеља. *Боже тихих корака. Тихих ствари. / Кад будем тамо. Где душе су близу. / Хоће ли ме препознати. Вољени. / Тако нагу. / Без родног ожиљка речи. / / (...) Учитељу дикције постојања. / Шта ћу ти. Тамо. Тако неодевена. / Без твојих светих учења / да у Речи је све што јесте. / Прва и последња истина које има. / / (...) О круно тишине. Шта ће ти ови / раскинути медаљони и нафте. / Срмени откови звука. Ситнина / ћутње. У коју под прстима мрвим / малог земног идола од блата. / / А не знам коме. На којој још / непометебној станици поноћи. / Или ране зоре. Са мокрим странама / јучерашњих новина. У брзини / остављених ђеврека. Упола / изречених опроштаја на перону. / И у каквом завежљају. Да*

оставим. Идентитет. У пролomu. Пролазу. / Прелому. На овде и тамо. / У кенотафу. / Јединог што имам. Речи.

Пролом? Пролаз? Прелом? Да ли је *Extravaganza* кључна и најбоља књига у замашном опусу Тање Крагујевић? Све ће се боље видети с веће раздаљине. Оно што овај читалац зна и осећа може се, неодступно, назвати осведочењем да је реч о значајној књизи новијег српског песништва, с дубоко проживљеним и промишљеним погледом (дучићевски речено) *на света оба*, свет земних ствари и корака и онај виши, на који упућује тајна и милост Речи.

Белешка о песникињи

Тања Крагујевић (1946), рођена је у Сенти, школовала се у Београду. Магистар је филолошких наука (Општа књижевност са теоријом књижевности). Објавила је више књига есеја о домаћим и страним песницима. Од прве збирке (1966) до данас, посвећена је првенствено писању поезије. Добитница је више значајних домаћих признања за песништво, између осталих и Награде „Десанка Максимовић”, за укупни песнички рад и допринос српској поезији. Живи у Земуну.

Књига *Extravaganza*, мотивима и стилем, надовезује се на песничке збирке *Од светлости, од прашине*, 2014 (Награда „Раде Томић”) и *Ефекат лептира* 2016 (Награда „Ристо Ратковић”), чинећи тако својеврсну поетску трилогију, песничку анатомију новог доба – преласка из двадесетог у двадесет први век.

Садржај

Где почињеш	5
Звезда, изнутра	7
Собица, струк.....	8
Миленијум, пребројан	9
Телеграм, галаксија	10
Платан, ружа	11
Испод коже	12
Семиотика предграђа.....	13
Егзистенција, одбројано	15
Значења града.....	17
Со	19
Понеко саздан	22
Празнина, смисао.....	23
Фонтана, одах.....	25
Ни овде ни тамо	26
Имагинаријум сузе	29
Оно што је могло бити	30
Похвала пута ка планини.....	32
Покрет руке	36
Кад дунеш	38
Племенити октобар	39
Новогодишња.....	41

Приметила сам.....	43
Ноћ греје.....	45
Меланхолични тигрови	51
Једна жена, један човек	54
<i>Back to Black</i>	58
Екстраваганца.....	60
Стабла	64
Глад	67
У телу руже	70
Двадесет први век	73
Праизведба	75
Астрономија	78
Потоп.....	80
Када не пишем	82
Важно	84
Немој рећи никоме	86
Антологије, град	88
У шкрипцу	92
Мајке	94
К(р)ишобран	97
Партнер, партнерка, љубимац	99
Добра вест, лоша вест.....	101
Расута светлост, харфа.....	103
Питање форме.....	106
Наклон сенке.....	108
Сабраност	110
Пет по пет	111

Пут белих костију	113
Пепео	114
Обала спаса.....	115
Лично	117
Пред пут	118
Силазак.....	121
Без збогом	123
Кос.....	126
Тамо	131
У подножју песме	133
Славко Гордић	
<i>На граничним пољима</i>	145
Белешка о песникињи	151

Тања Крагујевић
EXTRAVAGANZA

Издавачи
Чигоја штампа
Аутор

За издаваче
Жарко Чигоја
Тања Крагујевић

Рецензент
Славко Гордић

Фотографија на корицама
Стеван Крагујевић
Расута светлост, сенке, Београд

Припрема и штампа

Чигоја
ШТАМПА
office@cigoja.com
www.cigoja.com

Тираж
200

ISBN 978-86-531-0508-2

